

ELOFIZETES.

HELYBEN ES VIDÉKEN
Egy évre 48 kor
Fél évre 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy óra 4 kor.

Nyilttári költségek
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

Tócsai főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, augusztus 11.

Mai lapunk főbb közleményei.

Arad szerencsétlen fekvése fejlődés akadály
Kártya, dominó és billiárd adó.
Nagy Ferenc beváltotta fenyegetését.
Városi kölcsön kötvények alapján.
Finn kereskedőből aradi polgár.
A tisztviselők fája.
Elhalasztották a rendőrség államosítását.
Windischgrätz herceg új rendet teremt a
lisztellátás terén.
D'Annunzio vezette az olasz repülőket
Bécsbe.
Nyaralás után.
Asszonyok tüntetése Cegléden
Disz dohány az ügyvéd kertjében.

A fejlődés utja.

A városok fejlődésének lehetőségét a fejlődés kínálkozó eszközei, de legfőképpen a polgárság tetterős akarata állapítja meg. A Hortobágy mellett fejlődött Debrecen s a homokbuckák közt előre törő Kecskemét fölötté egyoldalú fejlődési lehetőség vette körül. Fejlődésük kizárólag akaraterős polgárságuk érdeme. Az államhatalom erejével való fejlesztés a legritkább esetben szokott jelentős sikert felmutatni, mégis a városok legtöbbje mindig az állam segítő kezét várta, s annak elnyeréséért való epedésükben maguk alig tettek valmit fejlődésük érdekében.

A város fejlesztésének ez a kevés sikert ígérő, de fölötté kényelmes utja, a legközelebbi idők számításából kiesik. A háború következtében maga az állam a leggyengébb az államban. Az államadóságok rettentő nyomása alól való mielőbbi szabadulás legsürgősebb törekvése, amelyet életre való új eszmék helyett a polgárság zsebe ellen intézett nem mindig szerencsés, még ritkább esetben igazságos offenzívával igyekszik elérni. Ami ereje a legsürgősebb feladatának betöltése mellett fennmarad, azt sokszorosan igénybe fogják venni a háború által felidézett szociális kötelességek, melyeknek súlyát és terjedelmét ma még csak megközelítően sem ismerik.

Barátkozunk meg tehát azzal a gondolattal, amit korábban említettem: *fejlődésében Aradnak csak önmagára szabad számítani.* Az önmagára hagyatottság tudata a gyengét kétségbeejtí, az erősnek — akaratformerítő! Ez legyen Aradnak is. Az a város, ahol az utolsó hadikölcsönre 70 millió koronát jegyeztek, átlépett nagykorúságának határán s az önállóságra megérett. Csak szervezni kell bizonyos célok elérésére a rendelkezésére álló erőket és a siker elmaradhatatlan.

Nagyságunk elérésére kereskedelmünk és iparunk nagyarányú kifejlesztésének lehetősé-

gében van az erőnk, amelyet a világháború, földrajzi fekvésünk alapján, a Balkán államokkal való viszonyunkban adott nekünk. Ez az alap, amelyre a biztos siker reményében építhetünk. És erről az alapról nem szabad engednünk, hogy más város leszorítson, még Budapest sem. Ellene kell szegülnünk annak a mesterséges fejlesztésnek, amelyvel hosszú évtizedeken át Budapestet a vidéki városok rovására fejlesztették, ahol ma egész Magyarország ipara és kereskedelme akként van koncentrálna, hogy a vidék szármításba sem jöhet. Magyarországon ma csak egy város van, — Budapest, ez az egész Magyarországot!

Ennek az egészségtelen állapotnak már is elérkeztünk általános felfismeréséhez s a kormány minden irányban decentralizál. Ezt az időt kell tehát megragadnunk és a Balkán államok kereskedelmi és ipari központjává Aradot kell tennünk. Könnyelműség volna azonban azt hinni, hogy a Balkán, csak óhajtunk kell és az önkbe hull. Nem, ezt csak céltudatos törekvéssel érhetjük el és nem ma, hanem csak évtizedes munka árán. Az alapjait azonban ennek a jövő fejlődésnek már ma kell letennünk, sőt csak ma tehetjük le. Minden, amit ennek érdekében most elmulasztunk, pótolhatatlan.

A háború nemcsak egyesek életét, nemcsak az ipart és kereskedelmet, de magukat az államokat is eltérítette megszokott utjokról. A régi letaposott nyomokat benőtte már a fű, új csapáson indul majd meg minden államéleti funkció. Az ipar és kereskedelem a Balkánon éppen úgy, mint nálunk és másutt megbénult, vagy a háborús érdek szolgálatába szegődött. A háború után mindent újra kell kezdeniök, de semmit sem ott, ahol elhagyták, mert egészen új fejezete kezdődik Európának, aminőt csak a népvándorlás kora lktatott be az emberiség történetébe. Az legyen tehát a törekvésünk, hogy ezentúl a Balkánból és a Balkánba Aradon át vezessen az út. Ez a mi jövő fejlődésünk útja! Legyünk mi a Balkán és Európa nyugati államai között a közvetítők olyan mértékben, amilyent csak elérhetünk. Ma van rá lehetőség. De ha ezeket az utakat, a mi megkerülésünkkel másfelé tapossák ki, — többé erre vezetni nem lehet soha. A Balkán államokban sem a németet, sem az osztrákot nem szerették soha, nem szeretik ma sem. A magyart — Románia kivételével — mindenütt szerették és szeretik. Németországgal és Ausztriával közelségén kívül, Magyarország ez okból is sikerrel veheti fel a versenyt. Magyarországon pedig az összes városokkal szemben mi vagyunk előnyben.

A siker azonban nem magától jön, az csak előrelátó, következetes és erélyes munkánknak lehet az eredménye. Erre kell szervezkedni, nem holnap, hanem ma, mert már gondolkodásra is alig van idő, már cselekedni kell. És legyen a célbavett eredménynek megfelelő a szervezkedés is. Megalakították a város fejlesztő tanácsot amely magához vonja mindazokat, a

kik nemcsak tudnak, de akarnak is minden képességükkel e cél érdekében dolgozni. A Balkán akcióra nincs bizottság, már pedig szükség lenne az erdélyi, megyei és külön városi bizottságra. Mind a háromnak pedig legyen segítő társa egy pénzügyi bizottság.

Ezek a bizottságok nemcsak amolyan kidolgozó bizottságok legyenek, amelyek tervelnek — a papíron, hanem olyan, amely cselekszik. A Balkán bizottság összeköttetést létesítene a Balkán ipari és kereskedelmi központjaival. Ki kell puhatolni: miben lesz a háború után nagy kereslet? Meg kell sürgősen állapítani: hol, minő nyersanyagok várnak a békeidőben kivitelre? Aminek jó piaca lesz, — ha csak lehetséges, — annak magunk állítsunk gyárat. Amiből ezt valami okból nem tehetjük, szervezzünk részvénytársaságokat, hogy e szükségleteknek nagy áruraktárait állíthassuk fel. Ami kivitelre kerülő nyersanyag van ott igyekeznünk kell magunknak megszerezni s annak feldolgozására itt gyárat felállítani. Ha nem lehet, kössük le s közvetítsük mi a nyugatnak. — Állítsunk fel ügynökségeket a Balkán ipari és kereskedelmi központjaiban. Nem olyan előkelő, statisztikára dolgozó testületet értek mint a Kereskedelmi Múzeum, hanem amelyre dolgozó emberek töltenek be ambícióval és agilitással. — Erdély és a megye bizottsága ugyanilyen irányba dolgozna.

A városi bizottság teendői közé tartoznék a beépítésre váró városi területek benépesítése. Propagandát kell csinálni az új otthon keresők között Aradnak, nemcsak a megyében, de főképpen távolabb vidékeken. Arad szép város egészséges város. Gondoskodni kell, hogy ennek ismerete széles körben elterjedjen. Hívni és támogatni kell a vándoruttra készülöket. És mindenek felett fel kell hívni a tőkék figyelmét Aradra.

Ne csodálkozzunk a szokatlan eszközök hallatára. Hódító hadjáratra indulunk s győzni akarunk. Ez a tanács lesz a nagy vezérkar minden polgár a győzés akaratával eltelt katoná. Sikert kell hogy érjünk. Annál nagyobbat mentől gyorsabban, mentől leleményesebben cselekszünk. Napoleon csodás sikereinek titkát ebben a kijelentésben foglalta össze: „Lehet leneket nem kíséreltem meg, de mindent megkíséreltem, ami lehetséges.” A mi célunk elérése is lehetséges, csak erősen akarni kell s a nettán mutatkozó akadályoktól meghátrálni nem szabad. Olyan időkbe megyünk bele, amikor a forogtag eldönti az álmélkodókat s csak az állhat meg a lábán, aki előre látja jönni a forogtagot s neki készülni, kifeszített mellél törtétkeresztül rajta megállapított célja felé. A régi világ meghalt, a születendő új világban, egy újra éledt Arad foglalja el az őt megillető vezető helyet.

Ujaradi.

Arad szerencsétlen fekvése a fejlődés akadálya.

(Nachtnebel Ödön érdekes beszámolója a tanács ülésén. — Aradon nincs aki térképet rajzoljon.)

Ha az ember igen hosszú idő után véletlenül betéved a szombat délelőtti tanácsülésre, még, ha egy esztendő telt is el a legutolsó vizit óta, azon veszi észre magát, hogy ma is ugyanott tart a tanács, mint évekkel ezelőtt. A referensek előtt magas aktahegyek, amelyekben azonban egy új eszme, egy új ötlet vagy vágtalan csapásra mutató kezdeményezés nincs. Ma is szegény közellátási díjak, ma is behajtott és behajthatatlan adók, tanárok ötödéves kor-pótléka, tisztviselők panaszai, amiért kihagyták egyiket-másikat a drágasági pótlék megállapításánál. Irógép kell a vegyvizsgáló állomáshoz, de nincs rá fedezet, mint ezelőtt öt évvel, amikor reszketve vette a város a gépeket és kamatot fizetett a maga pénze után.

Csudálatos, hogy a tanács tagjai, amilyen okos és jóakaratu ember, még nem unta meg az életét és még nem szokott meg abból a taposó malomból, amelyet közigazgatásnak hívnak.

Ha végre egy új eszme vetődik fel, ha valami sablontól elütő munka elkészítéséről van szó, akkor a tanács kénytelen — *idegenbe menni munkaeióért*. Itthon eltelnek az évek apró-cseprő haszontalanságokkal megőrlő bagatell és még vicinális szempontból is jelentéktelen, a polgárság sorsán semmit sem javító hétköznapi szürke semmisségekkel, amelyeket minden évnek ugyanaz a napja vet felszínre, úgy, hogy mine végre valabára cseiekedni kellene, akkor már nincs munkakedv, nincs alkotó erő.

A háboru rákényszeríti végre a várost, hogy a mindennapi vegetáláson túl a holnapra is gondoljon. Rákényszerül a tanács, hogy végre komolyan higgye, hogy a város szabályozási terv nélkül csak humbug a jövő feladattáról beszélni, város fejlesztésre gondolni. Küldik *Nachtnebel Ödön* főmérnököt Temesvárra, Kassára, Nagyváradra és Gyöngyösre, hogy ezekben a városokban tanulmányozza a szabályozási térképeket. A főmérnök utazik és utjának credményéről kimerítő jelentést írt, amelyet a tanács mai ülésén ismertetett igen behatóan *Vannay Gyula* tanácsnok.

A tanács tagjai nagy érdeklődéssel hallgatták, hogy mit tanult, mit látott a főmérnök azokban a városokban, ahol azért fordult meg, hogy megkérdezze, miként csinálták meg ők a város szabályozási tervét, melyek azok a praktikus eszmék, amelyek a szabályozásnak alapjául szolgálnak.

— Temesvár 1912-ben a mérnöki hivatalával *Ibl Lajos* építész és *Szesztay Lajos* előmunkálatai alapján elkészítette a szabályozási tervét, amely igazi nagy város képét mutatja, ahol mint mag körül csoportosulnak egymás mellett a főközeledési utvonalak beiktatásával a különböző elő városok. *Ilyen tervet Aradon készíteni nem lehet*, mert a fejlődés akadálya egyrészt a Maros folyó, másrészt az elővárosok nincsenek főközeledési utvonalakkal a belvároshoz csatolva és magán a belvároson áthaladó főközeledési utvonal egész a város szélén halad — mondja a főmérnök érdekes jelentése.

— Nagyváradnak még nincs elfogadott város szabályozási terve, de a mérnöki hivatal már elkészítette — *Köszeghy József* főmérnök már fel is hívta a város ügyelmét azokra az ingatlanokra, amelyeket a városnak meg kell vásárolnia.

— Kassának modern terve van, amelyet *Lecher Jenő* építész és *Vargha László* a főváros műszaki tanácsosa készítettek.

A terv nem dolgozik nagyobb rombolásokkal, utcanyitásokkal, hanem a tervbe vett középületeket, az új müegytemet a város belterületén kívül, a szántóföldeken helyezi el. A kassai főut és az aradi főut hasonlatosak és az előbbi rendezése igen tetszetősen van végrehajtva. Kívánatos volna, hogy Aradon is így történjék a rendezés.

— *„A főuton áll a kassai dom és a színház és azt hiszem az aradi új színház a Boros Béni-téren igen praktikus és tetszetős elhelyezést nyerheine.*

Rámutatva arra, hogy Kassa rohamos fejlődését a középületek célszerű elhelyezésének és villamos vasutjának köszöni, mert ott nemcsak a főutvonalon vannak középületek, mint Aradon, kérve-kéri *Nachtnebel* főmérnök a tanácsot, hogy az építendő villamos nemcsak a főuton, hanem az egész város behálózásával egyszerre épüljön ki.

Utolsó útja *Gyöngyösre* vezette. Ennek a városnak szabályozási tervét, újra építési tervnek kell nevezni és annak elvei persze nem lennének Aradon mindenütt keresztül vihetők, mert ahhoz Aradnak nincs elég pénze.

A főmérnök arra a konklúzióra jut, hogy a jó szabályozási terv elkészítéséhez *első sorban egy jó térkép kell, amelyet azonban a mérnöki hivatal ezidőszentig elkészíteni nem tud.*

Keresett Aradon magánmérnököt, de senki sem vállalkozott. A temesvári kataszteri felmérési hivatal főmérnöke *Ulrich Ödön* ajánlott egy kataszteri mérnököt, aki hajlandó a térképet elkészíteni. A tanács mai ülésén úgy határozott, hogy sürgősen ad megbízást a térkép megrajzolására.

Ez az új térkép a kataszteri térkép alapján készül, amelyen az utcavonalozáson kívül ki lesznek tüntetendők a telekhatárok és a középületek. A mérnöki hivatal a kataszteri térképen időközben előállott változásokat, utcanyitásokat keresztül viszi s azokat bocsájtaná az illető térképkészítő rendelkezésére. Szükséges még a jelenlegi belhatár területén kívül az új térképen a Libás-, Nyomásköz-, Rózer-, Bittó-, Brünek- és Zimándi-dűlőt a Mosóty-telep mentén, továbbá a Birkás-dűlőt a téglaverő helyekkel és katonai lövöldével kiüntetni. Azonkívül a *Buzsáki-pusztából* is egy jókora terület, valamint a *Ludig és Dániel* tanyaikkal együtt az új térképen szintén kiüntetendő. Végül pedig a *Maros tulsó oldaláról a vár terület*, a városnak *Zsigmondháza fekvő vesztőhelyi földjei és Zsigmondháza egy része, Ujarad fővonala* is térképezendő lesz, mert ezek a főmérnök véleménye szerint a szabályozás keretébe szintén bevonandók volnának.

— *Német sikerek a tengeren.* *Berlinből* jelentik: A német tengeralattjárók a Földközi tengeren elsülyesztettek újabban 22.000 brutto tonna hajóteret. Köztük volt a 13.706 tonnás *Djemna* francia csapatszallító gőzös, amelyen 25 utas és 500 katoná pusztult el öt perc alatt.

— *Visszautasított német békeajánlat?* *Kölnből* jelentik: A *Kölnische Zeitung* értesülése szerint a *turini Stampa* azt jelenti, hogy *Sonino* a többi minisztereknek jeletést tesz *Németország békeajánlatáról, amelyet Wilsonhoz intézett, de az németek visszautasították.*

A tisztviselők fája.

(Miért drágult meg?)

Nemrégén szóvá tettük, hogy a közellátási vállalat a városi tisztviselők fáját megdrágította felemelvén a fa árát ölenként 140 koronáról 200 koronára. A tisztviselők körében érthető elkésredést keltett ez az ádrágítás, amelynek nem tudták magyarázatát adni. Annak idején érdeklődünk a drágítás oka iránt és azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a tavaly leszállított fa teljesen elfogyott s az idén szállításra kerülő fa a termelőnél is drágább s így a vállalat is kénytelen volt a fa árát felemelni.

Ezzel szemben a városi tisztviselők köréből úgy informáltak bennünket, hogy ez a zindokolás nem egészen fedi a tényállást. A tavalyi famennyiségből még nagymennyiségű fa megmaradt, amit *Pál Egon* városgazda át is adott a vállalatnak. De ezenkívül a termelők még mindig nem szállították le teljesen a tavaly lekötött fát, amelyet a tavalyi árak mellett kap meg a város.

A mai tanácsülésen azután hivatalos helyen került szóba a tisztviselők fájának megdrágulása. A tanács megállapította, hogy a termelők a tavaly még le nem szállított mennyiségből huszonhét vagonnal szállították le a tavalyi árak mellett. Megállapította a tanács azt is, hogy a fát a tavalyi árakkal számlázták. Így tehát teljesen értelmetlennek találta a tanács, hogy miért fizessenek a városi tisztviselők ölenként 200 koronát azért a fáért, amelyet a vállalat még a tavalyi árak mellett kapott meg.

A tanács érdemben nem hozott határozatot, hanem várakozó álláspontot foglalt el és megbízta *Lócs Rezső* helyettes polgármestert, hogy teremtse rendet ebben az ügyben. A tanács azonban kimondotta azt, hogy semmi körülmények között se mfojja eltűnni, hogy a városi tisztviselőkön nyereszkezdjék a közellátási vállalat.

VÁROS ÉS MEGYE.

Igazgató választás a női felsőkereskedelmi iskolában. Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1918. évi augusztus hó 14-én d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésben tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak folytatólagos sorrendje: 27. A tanács jelentése a városi árvaházban elhelyezett árva gyermekek élelmezése tárgyában megtartott versenytárgyalás eredményéről. 28. A tanács bemutatja a mérnöki és számvevői hivatalnak a közs. és áll. el. és polg. iskolák tanítószemélyzete által fizetendő iutóanyagok megváltási összegükre vonatkozó javaslatát. 29. Az aradvárosi iparos tanonciskola felügyelő-bizottsága bemutatja az 1917. és 1918. iskolaévről szóló jelentését. 30. Az összes községi tanítók kérik, hogy a 27878—528—1917. sz. közgyűlési határozattal megszavazott pótlék részükre kiutalványoztassék. 31. Az aradvárosi női felső kereskedelmi iskola felügyelő-bizottsága bejelenti, hogy *Klauber Margitot* óraadó tanárnőnek egy évre alkalmazta. 32. U. a. javaslatba hozza, hogy *Kepes Ármint* igazgatóul, *Róna Samut* pedig rendes tanáru megválasztassék. 33. *Somogyi Gusztáv* arad—gái rom. kath. plébános a törvényhatóságtól, mint kegyuról háborus és ruhasegélyt kér. 34. Az egyetemek kórház-egyesület elnöksége a hazatérőben nyomorékká lett magyar ifjak részére létesítendő kórházak céljára anyagi támogatást kér. 35. *Csikszereda r. t.* város képviselőtestülete a román betörés által szenvedett károk pótlásához anyagi támogatást kér. 36. A tanács előterjesztése *Risztin István* hivataliszolga szabadságolása tárgyában. 37. A tanács javaslata a színházi helyárák után a város pénztárába beolyó jövedelmek mily módon való felhasználására vonatkozólag. 38. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi kormányának a női felső kereskedelmi iskolánál szervezett tanári állás tárgyában kelt rendelete. 39. A tanács bemutatja *Bárony Andorral* az aradvárosi női felső keresk. iskola céljaira bérbevett helyiség bérelte tárgyában megkötött szerződés jóváhagyás céljából.

Asszonyok tüntetése Cegléden.

(Vizsgálóbizottságot küld a kormány. — A képviselőház ülése.)

A képviselőház mai ülését háromnegyed 11 órakor nyitotta meg *Szcitovszky* Béla alelnök. Jelentette, hogy *Fényes* László napirend előtti felszólalásra kért és kapott engedélyt a ceglédi események tárgyában. Jelentette továbbá, hogy *Lovászy* Márton mentelmi bejelentést kíván tenni.

Lovászy Márton: A képviselőház november 23-iki ülésén *Zábráczy* József azt kiáltotta *Laehne* Hugó felé: „A magyar Kiofac hallgasson!” Ezért *Laehne* megbizottakat azt kívánták, hogy az ügy a honvéd becsületügyi választmány elé terjesztessék. A mikor *Laehne* megbizottai az ügy békés elintézését proponálták, *Zábráczy* jogos kritikát gyakorolt *Laehne* makói beszéde felett, amely állítólag a hadikölcsön ellen izgatott, azt indítványozták, hogy az elintézés halasztassék el egy sajtópör eldőléséig, amelyet *Laehne* egy makói újság ellen indított. Később *Zábráczy* parancsot kapott, hogy *Laehne*től megbizottai útján kérjen bocsánatot. *Zábráczy* ezt nem tette meg. A kerületi parancsnokság most *Laehne* ellen fordította a vizsgálatot, ami egyértelmű a mentelmi jog megsértésével.

Az elnök a mentelmi jog megsértésének bejelentését a mentelmi bizottsághoz utasította.

Fényes László: Cegléden öt nappal ezelőtt sajnálatos zavargás játszódott le, amelynek az oka az élelmiszerhiány volt, még pedig nem az élelmiszerek miatt, amelyek hiányoztak, hanem a miatt, mert a közigazgatás nem teljesítette a köteleességét. A zavargásoknak az oka az, hogy a hadiasszonyok lisztkvótájukat nem tudták megkapni.

Lisztkvótájukból még azt a keveset sem tudták megkapni, ami a lisztjegyek alapján kijárt nekik. A ceglédi asszonyok három héttel ezelőtt fenntjártak a közzelemezési minisztériumban. Ott meg is ígérték nekik, hogy 6 kilónyi kvótájukat a törvényes 7 kiló 20 dekára fogják felemelni. Három hét alatt semmi sem történt.

Érthető, hogy ez az elkeseredés kedden atrocitásokra vezetett. Az elkeseredett asszonyok megverték egy rendőrt, azután elmentek a polgármesterhez, aki lecsitíthatta volna őket. A polgármester azonban e helyett azt mondta, hogy nincsen a hivatásában, holott az asszonyok látták bemenni a városházán.

Dulakodás támadt az asszonyok és a rendőrök között, majd az asszonyok elszéledtek, beverték néhány ablakot, inzultáltak azokat a rendőröket és egy kisasszonyt, akik hónapokon keresztül nem szolgálták ki és súlyosan szidalmazták őket. Csendőrkarréba fogták a zavargó asszonyokat és bezáratottak néhány százat közülük a rendőrség fogházába. Sokan kisgyermekükkel mentek oda be, de sok gyermek ottan szünyölődik ellátás nélkül.

Wekerle Sándor: Szükségesnek tartom felszólalni, nehogy úgy tűnjék fel a dolog, hogy a Cegléden történtek az ártatlanság, vagy a jogos ellenállás köntösében történtek volna, mint a hogy a képviselő ur szerette volna azt előadni. Igenis, Cegléden súlyosan megtozandó kihágások történtek és nemcsak rendőri személyeket, hanem egyéb hatósági személyeket — teljesen ártatlanul — súlyos inzultusokkal illettek. A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket és nem vagyok hajlandó a képviselő urnak elhinni, hogy ne történt volna gondoskodás azoknak az asszonyoknak gyermekeiről, akiket letartóztattak. Nagyon szépen van ez így

kicirkalmazva, a hogy a képviselő ur mondja, hogy hadiasszonyokkal történik injuria. A kihágást nem hadiasszonyok követték el.

Fényes László: Hadiasszonyok!

Wekerle Sándor: Lehetek közöttük hadiasszonyok is, azonban a zavargásokat inkább az ellátatlanok rendezték, vagyis egy olyan tömeg, amelynek semmi köze az egész üggyhöz. Meglehet, hogy voltak hadiasszonyok, de szegődtek az ellátatlanokhoz mások is, hozzájuk szegődött a csöcselék.

Fényes László: Nincs csöcselék!

Wekerle Sándor: Más a csöcselék és más a nép. A nép, a tiszteletreméltó, a csöcseléket legfeljebb csak a képviselő ur tarthatja tiszteltben. (Taps, óriási derűtség.) A ceglédi közigazgatás megtette a köteleességét mindig és megtette ezuttal is. Nem fogadja el *Fényes* Lászlónak azt az állítását sem, hogy a Közzelemezési Hivatal részéről mulasztás történt volna. A képviselő ur egyébként mindig tendenciózusan szokta a magyar ellátási kérdéseket Ausztriával összeköttetésbe hozni. Ugy tünteti fel a dolgot, mintha azért nem jutna idchaza, mert Ausztriának szolgáltattak. Ha küldtek is Ausztriának burgonyát, maradt itthon elegendő. Egyébként közlöm a Házal, hogy Török osztálytanácsost leküldtem a pártatlan és objektív vizsgálat megejtése végett és a mint a jelentést magkapom, intézkedni fogok.

Ezután harmadszori olvasásban elfogadták a Gyöngyös város újjáépítéséről és rendezéséről, valamint a közszolgálati alkalmazottak és nyugdíjasok hivatali járandóságait terhelő tartozások rendezéséről és hitelszükségleteinek kielégítéséről szóló törvényjavaslatot. Áttértek a mentelmi ügyekre, amiről lapunk más helyén írunk.

Finn kereskedőből — aradi polgár.

(Orosz csendőr kérése a katonai rapporton.)

Az aradi katonai járványkórházban teljesít szolgálatot *Lilienfeld Pál* finn-orosz katona, ki mindjárt a háború kitörésekor került fogságunkba. *Lilienfeld* ma délelőtt kihallgatásra kéredzkedett a kórházparancsnok elé, ahol előadta abbéli szándékát, hogy az Oroszországgal kötött béke ellenére nem akar visszatérni hazájába, hanem Magyarországon, Aradon akar maradni, végleg magyar állampolgárrá akar ienni és kérte a kórházparancsnokot, hogy őt kércsében támogassa. A kórházparancsnok érthető meglepődéssel hallgatta végig a szokatlan kérést, de miután az orosz biztosította őt arról, hogy szándéka a lehető legkomolyabb, készséggel beleegyezett és kilátásba helyezte legmesszebbmenő támogatását.

Munkatársunknak alkalma volt beszélgetést folytatni az érdekes emberrel, ki a következőkben magyarázta meg különös szándékát:

— Teljesen egyedül állok a világon — mondotta munkatársunknak *Lilienfeld* hibátlan magyarsággal, mert a hosszú fogságban teljesen megtanult magyarul — és nincs semmi célja annak, hogy visszatérjek hazámba, ahol most nagyon fel fordult világ van. Apómat, ki San-Franciskóban detektív volt, a finnek agyonlőtték, egyetlen bátyám a múlt évben halt meg Gyöngyösön a kórházban, nincs nyoma már senkinek Finnországban. Békében kereskedő voltam és mivel már egészen jól beszélek magyarul, azt hittem itt is meg fo-

gok élni. A magyarok nagyon jó emberek és nagyon szeretem őket. Elmondta még a mindössze 24 éves intelligens fiatalember, hogy két évig volt Amerikában, San-Franciskóban, közvetlen a háború kitörése előtt visszatért Oroszországba, ahol a csendőrségnél szolgált a orosz-kinai határon, ahol véres harcokban vett részt a mongol bandák ellen. A háború első napjaiban a Kárpátnál került fogságunkba, azóta mindig itt van és nem panaszkodik sorsára.

A kalandos multu fiatalember ügyében az illetékes katonai hatóságok a legelőzékenyebben jártak el, megkeresték az illetékes polgári hatóságokat is és nemcsak a már semmi akadály sem lesz, hogy *Lilienfeld Pál*, az egykori finn csendőr magyar állampolgár legyen.

Elhalasztották a rendőrség államosítását.

(A rendőrség államosításáról szóló törvényjavaslatot egyelőre nem tárgyalja a képviselőház és a kérdés csak a közigazgatás részleges államosításával kapcsolatban kerül újra napirendre.)

Budapesti munkatársunktól.

Budapest, augusztus 10.

Politikai körökben élénken kommentálják azt, hogy a rendőrség államosításáról szóló törvényjavaslat lekerült a napirendről és a javaslatot a kormány, egyelőre nem kívánja tárgyalatni.

Ennek a kétségkívül érdekes fordulatnak előzményeiről a következőket jelenthetem az *Aradi Közlöny* szerkesztőségének:

Wekerle Sándor miniszterelnök a rendőrség államosításáról szóló törvényjavaslat bizottsági tárgyalása során arról győződött meg, hogy a Ház többsége lényeges módosításokat kíván. A miniszterelnök a pártok vezetőivel társkozott és e társkozásnak lett az eredménye az, hogy a javaslat tárgyalását elhalasztották. Valószínű, hogy a javaslatból ebben a formában nem lesz törvény.

A munkapártnak kifogása van az ellen, hogy a felelősi fórum a kerületi rendőrkapitány legyen, a kívánságuk az, hogy a kihágási ügyekben másodfokon továbbra is a törvényhatóság hozzon ítéletet. Ezenkívül kifogásolják a kerületi kapitányságok egész rendszerét. A javaslat ellen azonban maquk a rendőrtisztviselők is állást foglalnak, sok intézkedést sérelmesnek tartottak magukra nézve. Ezek az okok késztették a miniszterelnököt arra, hogy egyelőre elálljon a javaslat parlamenti tárgyalásától, jóllehet a rendőrség államosítását a hadvezetőség erősen forszírozza.

Értesüléseim szerint a rendőrség államosításáról a közigazgatás részleges államosításával kapcsolatban lesz szó. Lehet, hogy még az őszszel. Ez a törvényjavaslat intézkedni fog ugyanis arról, hogy az ország egyes vidékein, különösen a határmenti vármegyékben a községi és megyei közigazgatást államosítsák. Az idevonatkozó törvényjavaslat már munkában van. Ezzel a javaslattal együtt kerül majd ismét a képviselőház elé a rendőrség államosításáról szóló törvényjavaslat, mely alkalmasint figyelembe veszi azokat az indokolt kérelmeket és módosításokat, amelyeket főként a gyakorlati életet alaposan ismerő vidéki rendőrtisztviselők juttattak el illetékes helyre.

Ezek az információim megbízható helyről crednek és csak úgy mellékesen jegyzem meg, hogy szerettem volna ez ügyben *Jekel* Péter miniszteri tanácsossal, a belügyminisztérium rendészeti osztályának főnökével beszélni, de önméltósága ezidőszert szabadságon Svájcban van.

Folytatták az angolok erős támadásaikat.

(Két évig akarnak még harcolni az amerikaiak.)

Berlin, augusztus 10. (Hivatalos.) A nagyfőadiszállás jelenti:

Nyugati harctér: Rupprecht trónörökös hadseregportja: Élénk ellenséges tevékenység az Yser és Ancre közt. Ezen arcvonal számos helyén az ellenség előretöréseket és részlegtámadásokat indított, amelyeket vonalaink előtt és közelharcban visszautasítottunk. Az egész harcvonalon az Ancre és az Avre között az angolok és franciák tegnap erős tartalékok harcberetésével támadásokat folytattak. A Somme mindkét oldalán és a Foucourt—Vyslespratmenki ut mögött az ellenséget ellenlökésekkel visszavetettük, súlyos veszteségeket szenvedett. A harctér közepén Rosveres és Langernél az ellenség tért nyert, Lihoustól nyugatra és Rossyer—Arras—Villerstől keletre elrontásunk megállította őt. Az új folyamán az Avre és a Don patak mentén küzdő csapatokat Montdidiertől keletre a hátsó vonalakba vertük vissza. Montdidiertől délkeletre a franciáknak egy a vonalaink ellen intézett erős résztámadását visszavetettük.

A harctér felett 32 ellenséges repülőgépet látjuk le. Löwenhardt hadnagy 52 és 53-ik, Udel hadnagy 45, 46, 47, 48-ik, Barthold százados 71 és 72-ik, Richthofen báró 36 és 37-ik, Billik hadnagy 30 és 31-ik, Pallo hadnagy 29-ik, Kvecko hadnagy 26, 27 és 28-ik és Houmann hadnagy 20-ik légi győzelmét aratta.

A német trónörökös hadseregportja: Új har-

cok időnkénti feléledése Ancre és a Vesel mentén. Ludendorff. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség jelenti este: A csata az Ancre-től az Oise-ig terjed ki. Az ellenség támadásai harci állásaink előtt meghiusultak.

Amsterdamból jelentik: A Timesnek a nyugati fronton levő haditudósítója jelenti az angol offenzíváról, hogy az akció az eddig alkalmazott legnagyobb méretű tömegtámadással indult meg, amelyet 370 nehéz tank vezetett be. A tankok részére az Avre-n való átkelésre 10 vaspontra hidat helyeztek készenlébe. Hutier tábornok csapatait angol divíziók támadták meg. Heves harcok fejlődtek Lousetalnál, ahol a német zárótűz százánál több tankot pusztított el.

Berlinből jelentik: A svájci lapok szerint a francia offenzíva célja Amiens városa és a páris-boulogre-i vasúti vonal tehermentesítése, amelyek április óta a németek tüze alatt állanak. A megtámadott német front hossza, ahol az angolok léptek akcióba, 19 kilométer, a francia támadás a frontvonalat dél felé több kilométerrel kiterjesztette.

Hágából jelentik: A Newyork Herald azt írja, hogy az amerikai katonai körök kijelentései szerint annak a borzalmas drámának, amely most Európában lezajlik, két év múlva a zutolsó jelenete európai harctereken. Amerika összes haderei Európában lesznek már és térdre kényszerítik az ellenséget.

évi lisztükségletét biztosíthatják. Miután azonban a most rendelkezésre álló gabonából készített liszt a jövő gazdasági év végéig nem tartható el, ennél fogva most csak egy hónapi szükségletet utal ki az Országos Közélemezési Hivatal az aradi köztisztviselők beszerzési csoportja részére, szeptember 16-tól kezdve azonban kiutalják már az egész évre szolgáló mennyiséget és ezt a tisztviselő-családok nagyobb tételekben kapják meg és állandóan több hónapra elegendő készlettel fognak rendelkezni. A nagyobb mennyiségű liszt árának kifizetése sem fog a tisztviselőknek nagyobb nehézséget okozni, mert a kiutalás arra az időre esik majd, amikor a tisztviselők beszerzési előlege esedékes lesz.

— A zsirellátás kérdését is rendezni fogják. A közélemezési miniszter intervenálni fog a földművelésügyi miniszternél, hogy elegendő takormányt utaljon ki az aradi köztisztviselők beszerzési csoportjának sertéshizlálásra. Ha az aradi köztisztviselők beszerzési csoportja tagjai részére sertéseket akar hizlálni, ugy ez akadálytalanul megtörténhetik, ha azonban bármilyen okból erre nem akar berendezkedni, akkor a községi szükségleti célokra hizlalt sertések zsirjának egy részét fogja tagjai részére megkapni.

(Ahol gabona termelt, ott a városok is vásárolhatnak.)

— A miniszter ur épen ma írta alá 120778. számú rendeletét, amelyet néhány nap múlva Arad városa is megkap. Ez a rendelet intézkedik arról, hogy a községek és városok az ellátatlan lakosság részére október elseje után gabonát vásárolhatnak. A rendelkezés csak azokat a városokat és községeket érdekli, ahol annyi gabona termelt, hogy a feleslegből az ellátatlanok szükséglete, vagy e szükséglet egy része kielégítést nyerhet. Október elsejeig az érvényben levő rendeletek értelmében az ilyen helyeken az ellátatlanok beszerzési utalványuk alapján közvetlenül vásárolhattak gabonát a Haditerménytől. Október elseje után ez az állapot megszűnik és az ellátatlanok részére való vásárlás csak a polgármester, vagy a községi előljáróság útján történhetik. A városokban a polgármester, a községekben az

előljáróság összeírhatja azokat, akik fedezetlen házisükségletüket be akarják szerezni, a jegyzék alapján kiszámítják az egész évre beszerezhető mennyiséget, amelyet az esetben, ha a község vagy város területén termelt és még ott tároló készletek megengedik, a Haditermény ottani bizományosa kiszolgáltatni tartozik.

— Az így megvásárolt készleteket a város maga raktározza el, maga őrletti meg és szolgáltatja ki a közönségnek. A rendelet megengedi azt is, hogy a zellátatlanok részére egyszerre két hónapi szükséglet is kiadassék.

(A városok egész évi gabona-
szükségletüket megkapják a
Haditerménytől.)

— Az itt elmondott rendelkezés azokra a városokra és községekre vonatkozik, ahol a termelt mennyiségből az ellátatlanok szükséglete fedezhető. A miniszter azonban gondoskodni kíván arról is, hogy a mindennapi kenyérért aggódó polgárság nyugalma és az ellátatlanok szükséglete előre biztosítható ott is, ahol nem termelt akkora gabonamennyiség, hogy ebből az ellátatlan lakosság szükségletét meg lehetne vásárolni. Windischgrätz Lajos herceg terve az, hogy megengedi a törvényhatóságoknak, miszerint a Haditerményvel szerződést kössenek és e szerződés értelmében a Haditermény nagyobb, egyszerre több hónapra szóló tételekben szállítsa le az ellátatlanok részére szükséges gabonamennyiséget ott is, ahol ez a mennyiség a feleslegekből nem áll rendelkezésre. Eme intézkedésnek előfeltétele azonban az, hogy az egyes törvényhatóságok a reájuk kirótt gabonamennyiségeket idejekorán és pontosan szolgáltatassák be, mert különben a rendszer nem valósítható meg. A miniszter reméli, hogy ez meg is történik. És ez esetben meg lesz a módja annak, hogy az ellátatlan lakosság szükséglete az egész ország területén az egész évre biztosítva legyen, és hogy az ellátatlanok mindenütt több hónapra elegendő készletet kaphassanak meg egyszerre.

Informátorom elmondotta beszélgetésünk végén, hogy bár a cséplési munkálatok még folyamatban vannak és így az idején végső eredményéről ezidőig pontos szám adatok nem állhatnak rendelkezésre, de annyi már bizonyos, hogy az országnak liszttel és gabonával való ellátása a megállapított fejkvóta alapján teljesen biztosítva van, a fejkvóta leszállítására semmi esetre nem kerülhet sor és az is bizonyos, hogy az idén nem lesz kukoricás kenyér.

MŰVÉSZET.

* A Modern Kabaré és Tánckaszinó vasárnapi előadásai. A Modern Kabaré vasárnap délután mérsékelt helyárak mellett fogja bemutatni a legújabb műsorát, mely mindennap nagyobb közönséget vonz a kabaré helyiségébe. Este ugyancsak ez a műsor kerül színre. Jegyeket korlátolt számban még lehet kapni a két előadásra. A tánckaszinóban az előadás pont tíz órakor veszi kezdetét. Hétfőn este pikáns est lesz, és 15-én pedig Vágó Géza tartja teljesen új műsorral bucsu felléptét a Modern Kabaréban.

* Bródy Sándor és Emőd Tamás darabot írnak. Budapestről telefonálja tudósítónk: Az idején színházi szeczon legnagyobb szenzációja az a szindarab lesz, amelyet Bródy Sándor és Emőd Tamás együtt írnak. A dráma a Magyar Színházban kerül színre és a női főszerepet Fedák Sára játssza.

Windisch-Grätz herceg új rendet teremt a lisztellátás terén.

(Az Országos Közélemezési Hivatalban nyilatkoznak az Aradi Közlöny budapesti munkatársának a köztisztviselők lisztellátásáról, a községek és városok gabonavásárlásáról és az ellátatlanok szükségletének biztosításáról)

— Budapesti munkatársunktól —

Budapest, augusztus 10.

Windischgrätz Lajos herceg közélemezési minisztert az idején termés igénybevételére vonatkozó rendeletek elkészítésénél az a cél vezette, hogy teljes mértékben biztosítsa az ország ellátatlan lakosságának lisztükségletét, emellett azonban olyan alapra helyezze a termés igénybevételét, hogy a termelők megkíméltesse a rekultúrálással járó örökös zaklatástól. Esztendőnk szomorú tapasztalatai után a már kibocsájtott és most készülöben levő rendeletekkel a közélemezési miniszternek sikerült olyan megoldást találnia, amellyel ez a cél elérhető. A rendelkezések már ma is örömdetes eredménnyel járnak, teljes mértékben megnyugtathatják az ország közönségét arról, hogy a lisztellátás körül zavarok és bajok nem lesznek és megnyugtathatják a közönséget arról is, hogy — amint ezt a legilletékesebb helyen jelentették ki előttem — a fejkvótát semmi esetre le nem szállítják és a most kezdődő gazdasági évből kukoricás-kenyér egyáltalán nem lesz.

A folyamatban levő intézkedésekről az Aradi Közlöny számára az Országos Közélemezési Hivatal legilletékesebb faktorától, a következő felvilágosítást kaptam:

(A köztisztviselők a tavalyi áron kapják a lisztet.)

— Az ország összes közalkalmazottai, akik fokozottabb mértékben érzik a mindegyre súlyosodó drágaságot, a most kezdődő gazdasági évben a lisztet tavalyi áron kapják. A miniszter intézkedéseivel lehetővé teszi azt is, hogy az ország összes közalkalmazottai családjuk egész

Nagy Ferenc beváltotta fenyegetését.

(Le kell szállítani a lisztadagot. — Be nem tartott miniszteri ígéret.)

A város ellátatlan lakosságára nézve szomorú tartalmu távirat érkezett ma a polgármesterhez. A táviratot a közlelmzési miniszter küldötte és azt mondja benne, hogy a város ellátatlan lakossága részére az augusztus 15-től szeptember 15-ig terjedő időre a kért 36 vagon liszt helyett csak harminc vagon lisztet utalt ki. A miniszter távirata így hangzik:

Polgármester Arad. Törvényhatósága augusztus 15-től szeptember 15-ig terjedő ellátására a Haditermőnél 30 vagon lisztet egyidejűleg kiutaltam. Mennyiségből 2650—1918. h. e. illetve 114000—1918. számú körrendeletben megállapított fejadágon felül kiszolgáltatni *semmi körülmények között sem szabad*. Rendelkezésre bocsájtott készletből fennmaradó készlet szeptember hó 5-ig hozzám bejelentendő lesz, hogy azt törvényhatósága folytatólagos ellátására kiutalandó mennyiségbe beszámíthassam. Készletekkel való legszigorubb takarékosagra felhívom. Közlelmzési miniszter rendeletéből Térfy, főerdőtanácsos.

Lócs Rezső helyettes polgármester, a közlelmzési hivatal vezetője a távirat vétele után nyomban felterjesztést intézett a miniszterhez. A felterjesztés a következő:

Nagyméltóságú m. kir. közlelmzési minisztérium! Nagyméltóságod 12700. szám alatt kelt rendeletével Arad városának 1918 augusztus hó 15-től szeptember hó 15-ig, tehát egy hónapra terjedő időre 30 vagon lisztet utaltványozott ki.

Ezen mennyiségből az ellátatlan lakosságnak a rendeletben megállapított havi 7.2 kg. fejadag helyett már az új idény legelső hónapjában is fejenként csak 6 kgr.-ot tudunk kiszolgáltatni.

A hatóságnak ezen eljárása a lakossággal szemben előreláthatólag nagy elégedetlenséget fog kiváltani annál is inkább, mert a minisztérium azon rendelkezését sem tudjuk végrehajtatni.

Városi kölcsön kötvények alapján.

(Újra kísérletezik a város. — A pénzügyi bizottság ülése.)

A város hullafeldolgozó telepeit szándékozik létesíteni. A törvényhatóság ezt el is bírálta, a belügyminiszter is hozzájárult, de nem volt pénz, pedig 220 ezer koronába kerül a telep létesítése. A tanács felhívta tehát az aradi pénzügyintézeteket, tegyenek ajánlatot, milyen feltételek mellett hajlandóak a városnak a szükséges összeget kölcsönként folyósítani. Őt ajánlat érkezett be. Ezek közül legelőnyösebb az Aradi és Csanádi Gazdasági Takarékpénztár ajánlata, amely szerint a pénzügyintézet folyószámlakölcsönt nyújt a városnak 5 százalékos kamattal felszámításával az év végéig, azontul pedig a mindenkori bankkamatláb fölül fél százalékos kamatot számít fel. A város pénzügyi bizottsága mai ülésén elfogadta az ajánlatot és pártoló javaslattal terjeszti a közgyűlés elé.

A kölcsön ügyével kapcsolatban Berta Titusz szóváltotta, hogy a város talán másként biztosíthatná pénzügyi szükségleteit. Ugy tudja, hogy minden nagyobb város kölcsönöket vesz fel. De sehol sem látja azt, hogy a városok maguk igyekezzenek kibocsátani kölcsönkötvényeket. Véleménye szerint Arad városa kibocsátathatna kölcsönkötvényeket és meg van róla győződve, hogy a polgárok szívesen jegyeznék a kötvényeket, mert pénzügyi biztos helyen lenne.

A város a mostani pénzügyi helyzetében

mi, amely szerint a nehéz és éjjeli munkások pótdagjaikban sem lesznek részesíthetők.

Hivatkozással tehát az ellátatlan lakosokat és az ennek következtében szükséges lisztmennyiséget feltüntető előzetes kérelmünkre, mely tisztelettel, de felelősségünk tudatában teljes határozottsággal kérjük Nagyméltóságodat, hogy az elvont 6 vagon lisztet még augusztus 15-ike előtt kiutaltványoztassék. Arad sz. kir. város Közlelmzési és Közellátási Hivatalától 1918. évi augusztus hó 10-én. Lócs Rezső, polgármester helyettes, k. é. h. vezető.

A helyettes polgármester ezenkívül felterjesztésben kérte Malatinszky Lajos közlelmzési kormánybiztost, eszközölje ki a miniszternél, hogy az aradiak más törvényhatóság területén is vásárolhassanak gabonát.

Ez a száraz tényállás, amely mögött azonban csunya becsapás rejtőzik. A miniszter többször hangsúlyozta, hogy a fejadag leszállítására sohasem kerül a sor. Ugyanezt mondja Nagy Ferenc államtitkár egy beszélgetés során, amelyet lapunk más helyén közlünk. E felsőbb helyről elhangzott megnyugtató kijelentésekre Aradváros közlelmzési hivatala becsületes és pontos kimutatást készített az ellátatlanok számáról és megállapította, hogy havi 36 vagon lisztre van szüksége a városnak a kimutatott ellátatlanok ellátására. És mit tettek a miniszteriumban? A helyett, hogy meggyőződtek volna a kimutatott adatok valódiságáról, egész egyszerűen minden indokolás nélkül lecsapnak hat vagon lisztre. A fejkvótát nem szállítják le, dehogyan is szállítják, távol áll tőlük ez a szándék. De eljárásukkal maguk kényeszerítik a várost, hogy önmaga szállítsa le a fejkvótát, ami sajnos, be is fog következni. Ez a legutóbbi becsapása a jóhiszemű polgárságnak s ilyen csalafinta eszközökkel valóban nem lesz nehéz Ausztriát ellátni, de a mi rovásunkra.

hamarosan jutna husz millió koronához és nem lenne kitéve annak, hogy idegen pénzügyintézetek a legutolsó koronára betáblázzák magukat.

— Ugy tudom, hogy csak Budapestnek és Pozsonynak van kölcsönkötvény-kibocsátási joga, mondotta Parecz Béla dr.

— Mi is kérhetjük! jegyezte meg Berta Titusz.

— Kérhetjük, vélekedett Exterde Kálmán báró. De nem hiszem, hogy az állam megadná a jogot, mert maga az állam is rá van utalva kölcsönkötvények kibocsátására.

Végül abban állapodtak meg, hogy az ügyet átteszik a város fejlődését előkészítő nagybizottság pénzügyi csoportjához, amely ugyanis foglalkozik egy huszmillió kölcson felvételének kérdésével.

Felvilágosítjuk a pénzügyi bizottság tagjait, akiket a legnagyobb jóakarattal vezérelt a kérdés tárgyalásánál, hogy hiábavaló minden kérdés. Még Lukács László pénzügyminiszterisége alatt Győr városa fordult a kormányhoz, hogy megkapja a kölcsönkötvény kibocsátásának jogát. Lukács László kijelentette a nála járt győri küldöttségnek, hogy az állam maga van ráutalva kölcsönkötvények kibocsátására s a míg az állam maga így szerzi be szükségleteit, addig törvényhatóságoknak nem adhatja meg ezt a jogot. Nem sok remény kecsegteti tehát a várost legalább addig nem, amíg az állam fordul kölcsönért saját polgáraihoz. Így tehát

Arad városa mégis csak a pénzügyintézetek kölcsönöire van ráutalva, hogy gazdasági és kulturális programját megvalósíthassa.

Diszdohány

az ügyvéd kertjében.

(Ami bántotta a finánc szemét.)

Vingán történt az eset. Medgyessy Ignác dr. főhadnagy, aki civilben kiváló vingai ügyvéd, feleségével együtt igen nagy virágbarát. Szeretik és évek óta gyűjtik a legkülönlegesebb fajtájú virágokat, úgy, hogy vingai villaszerű házukat körülölelő kert valószínűleg kis földi paradicsom. Alkalmán egy budapesti cégnél vásároltak magot, amelyik már ismerie szenvedélyüket és sokszor a rendelés mellett még valami különlegességgel is kedveskedett. Így történt ez a legutóbb is. Megérkezett Vingára a rendelés, amelyhez mellékelt a kereskedő egy csomag magot is, amelyről udvarias hangu levelének záradékában a következőkben emlékezett meg:

— Azt hiszem nagy örömet fogok szerezni ügyvéd urnak ezzel a meglepetéssel, mert a mag elültetve gyönyörű diszdohánnyá fejlődik, ami ma, amikor már közönséges dohány sincs, igazi ritkaság lesz.

Medgyessy dr. és felesége igen megörültek a kereskedő figyelmeségének, elültették a magokat és türelmetlenül várták a fejleményeket.

A nyári nap melege meghozta a fáradozás jutalmát. Az ügyvéd kertje szebbnél-szebb színekben pompázott, de mindennek koronáját alkotta a vastag, nagy bazsarózsa-hoz hasonló virágú diszdohány. Oly szép volt a kert, hogy valószínűleg odaláncolta gazdáját. A doktorné nem tudta elhatározni magát arra, hogy nyaralóhelyre utazzék, a férj pedig legalább hetenkint egyszer kiutazott Aradról Vingára, hogy megfürösse lelkét kicsiny birodalma fenséges pompájában, a diszdohányok paradicsomában.

Végre csendes lett a ház. Urasszonya valahol nyaral, Medgyessy dr. pedig Aradon teljesít katonaiszolgálatot. A napokban váratlanul sürgőnyt kapott vingai házvezetőjétől, amely így szól:

— Diszdohánnyal baj van. Azonnal jöjjön haza.

Mi történt? Egy pénzügyőr járőr elcsúszott az ügyvéd pompázó kertje előtt, hol különös illat ütötte meg az orrukát. Szaglástak egy ideig és azután:

— Itt dohány van! — sugtán össze. A finánc orra csálhatatlan, de nem azért finánc a finánc, hogy ha valami az orrát ingerli, annak után ne járjon. A járőr tehát feltartóztatlanul benyomult a kerítéssel elszáncolt paradicsomba és orruk után tájékozódva, csakhamar meglelték a „corpus delictum”. A hivatalos eljárás a felfedezés után hamar véget ért, mire az árkon-bokron át hazafelé igyekvő ügyvéd megérkezett, már csak a 120 korona büntetést kellett lefizetnie és tudomásul vennie, hogy a diszdohányt kitépték és elkobozták.

Medgyessy dr. azonban nem vett tudomásul semmit, nem fizetett semmit, hanem azonnal elutazott Temesvárra a pénzügyvizsgálóhoz, akinek elpanaszolta az őt ért sérelmet. A pénzügyigazgató rövid megfontolás után az ügyvéd kérelmére meghallgatta Mautner Ödön megkereskedőnek, mint szakértőnek a véleményét, aki úgy nyilatkozott, hogy a Medgyessytől elkobzott dohány diszdohány, abból nem lehet sem szivart, sem cigarettát készíteni.

Ezzel az ügy befejezést is nyert. Az ítélet megsemmisítették, a diszdohányt pedig visszahelyezték régi helyére, ahol ma is virágzik az egész falu nagy gyönyörűségére.

HIREK.

Százhuszezer korona egy aradi lakásért.

(Házát vesz, akinek hajléka nincs.)

— Felség a nép éhezik, a népnek nincs kenyere.

— Akkor egyik zsemlet, válaszolta a fiatal francia királyné, aki Bécsben tanulta az uralkodás művészetét.

Mélyen tisztelt Kormány és még mélyebben tisztelt városi hatóság, nincs Aradon lakás!

— Akkor vegyenek a lakásnélküliek házat, hangzik a megnyugtató válasz. És vesznek a hajléktalanok házat.

Igen sokan cselekedtek így, köztük Seidner Rudolf zászlós is. Keresett, kutatott lakást, rekvirálni akart, ahol csak néhány szobának nevezett lukat talált, de mind hiába. A családját el kell Orosházáról Aradra hoznia, mert három éve katoná, az üzletet bezárta, ott kiteszik a familiáját a régi lakásából, Aradon pedig nem tudja tétő alá vinni őket.

Azaz, hogy miközben a Lakáshivatallal nem boldogult és egyik rekvirálási kérelmét elutasították és ő nyomban egy másik lakást jelölt meg, melynek vételéhez ugyan-

csak kevés reménnyel fordult a tisztelt hivatalhoz, tudomására jutott, hogy egy aradi tanár lakása kapható lenne. Szép, megfelelő a lakás, csak az a kis baja van, hogy a professor *dotom százhuszezer koronát kéri a lakás átengedéseért.* Az igaz, hogy ezért az összegért a butorait is átadja. Viszont a lakást csak butorral együtt hajlandó átengedni.

A Seidnerek tetőtől talpig urak, liberálisok, bőkezű Mecénások, de annyira nem akart gavallér lenni Seidner Rudolf sem, hogy a tanár ajánlatát elfogadja. Mit tehetett végre egyebet? Ma vett egy házat nyolcvanötezer koronáért a Damjanich-utcában. Valamikor *Ottenberg* Tivadará volt a ház, de akkor nem került benné egy lakás 4500 koronába, mint ma.

— **Kitüntetések.** A király az ellenséggel szemben vitéz és eredményes magatartásuk elismerésül báró *Duka Aladár* és *Fitel Károly* 33. gyalogezredbeli őrnagynak a vaskorona-rend 3. osztályát a hadlétkitűnnnyel és a kardokkal díjmentesen adományozta. A király dr. *Borencz János* 33. gyalogezredbeli tartalékos főorvost a kardok egyidejű adományozása mellett a *signum laudis*-szal tüntette ki.

— **Hohenburger dr. meghalt.** A Weitzer-féle milliomos hagyatékot annak idején perrel támadták meg Weitzer János rokonai. Arad érdekeit a pörben, mint *Steinhardt Mór* dr. helyettese, *Hohenburger Viktor* lovag képviselte, aki akkor Orác legkeresettebb ügyvédje volt. Röviddel a Weitzer-per befejezése után, *Hohenburger dr.* Ausztria igazságügyminisztere lett. Egy vidéki ügyvédből igazságügyminiszter. Ezen minőségében sok és nehéz harcot folytatott a csehek ellen, akik végre megbuktatták. Azután hazament megint Orácba. Onét jelentik most, hogy *Hohenburger* lovag hatvanegy éves korában meghalt.

— **Tanári áthelyezés.** A hivatalos lap közli, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter *Elek Oszkár* aradi áll. főreáliskolai tanárt a budapesti VI. ker. áll. főreáliskolához helyezte át. A nagy tudású tanár távozását Aradról sajnálattal veszik tudomásul nemcsak az a tanulósegreg, amely tőle tanulta meg az irodalmat szeretni és megbecsülni, hanem a város egész előkelő közönsége, amely mindig élvezettel hallgatta mélyszéges és alapos tudáson felépült felolvasásait. *Elek dr.* kiváló képességeinek, pedagógiai kéréinek utánpótlása a fővárosba történt áthelyezése.

— **Kitüntetett honvédek.** A hadseregfőparancsnokság Falnakán Péter őrmestert, Babocska Pál honvédet, Hankó Pál népfelkelő őrzvezetőt, Andrejkó Mátyás népfelkelőt, Szigeti János népfelkelőt, Simondán Antal népfelkelő őrzvezetőt és Krizsán Tódor népfelkelőt valamennyien a 2. honvéd gyalogezredben a 2-ik osztályu ezüst vitézségi éremmel tüntette ki.

— **A vasuton kifosztott aradiak, Török** Lajos lugosi rendőrkapitány felesége nemrég üdülésre a Tátrába utazott. Az uriaszony Temesváron és Budapesten át vette útját. Több bőröndöt adott fel személypodgyásként, többek között egy disznóbőr-bőröndöt, amelyben hat toalett, fehérnemű és cipő volt. Tátralomon Török Lajosné kiakarta váltani a disznóbőr-bőröndöt, hogy fehérneműt és más ruhát vegyen ki. Itt azután kellemetlen meglepetés érte. Eppen ez a legértékesebb személypodgyász hiányzott. Napokig keresték az értékes bőröndöt, amely tízezer koronára volt biztosítva, de nem került elő. Hasonló tragédia érte, mert annak nevezhető, *Marót* Sándor kollegánkat, a nagyváradi *Szabadság* szerkesztőjét, aki kisleánya és saját egészsége helyreállítására családjával a stájerországi Rómerbedba utazott *Marót* is személypodgyásként adta fel ruhátárát, amely egyszerűen eltűnt és a legszorgosabb kutatás ellenére sem került meg. Mindebből azt a tanulságot lehet levonni, hogy manapság nem tanácsos podgyással utazni.

— **„Wie die Alten brummen...“** so die Jungen summen... mondja a német szó, amely jó szó ez alkalommal, mert egy Aradra jött kis osztrák esetéről lesz szó. A világért se akarunk belőle káoszt csinálni. Semmiség az egész, de jellemző semmiség. Gájban van a kis osztrák, ott hizik magyar kosztot ötöd magával az ovodában. Ott persze magyar és román fiúk meg leányok is vannak és a nyolc éves nyaraló vendéggel összekülönböztek és talán apró kezeccskéikkel meg is verték a rakoncátlan pajtást, aki izgága fiucskának bizonyult. Mindenki beleköttött, sőt a vele együtt elhelyezett földieit is bántalmazta, pedig azok úgy szeretnék ha a magyar gyermekek őket úgy szeretnék, mint a hogy ők a magyar kosztot és bántásmódot megszerették. Az izgága német nagyon haragos fajta, mert hát bizony egyszerre csak kitört belőle az ós természet.

— **Hundis Magyarok!** kiáltotta oda a nyolc éves csöppség meggyőződése és tüdeje teljes erejével.

— **Allen Magyarok sind Hundé!** ismételte meg néhal nagy Lueger ifju epigonja és szidta a kosztadót mint a bokrot.

De megjárta szegényke. Elviszik a gáji ovodából és kiteszik egy tanyára, egy jó zsíros gazdához, ahol büntetésből még többet kell — ennie.

Hiába nincs másképp: **Wie die Alten brummen.** Így tanulta otthon a kis osztrák csemete. Annyi baj legyen.

— **Ejjegyzés.** *Dengl* Miklós csász. és kir. tüzér főhadnagy Arad, eljegyezte *Wandra* Lajos és neje, az Athenaeum műszaki igazgatójának leányát *Katuskát* Budapesten.

— **Ellenőrzi a vendéglőket.** A zsirtalan és hustalan napokat a legnagyobb szigorúsággal ellenőrzi a rendőség. Avendéglőkben razziaikat tartottak annak megállapítására, vajjon a vendéglősök betartják-e a miniszteri rendeletet. A déli razziaát *Vida* Vilmos vezetése alatt tartották és mindenütt a legszigorubbantartották be a rendeletet. Este azonban már több vendéglőben töltött paprikát csináltak. Bár a vendéglősök azzal védekeztek, hogy hus alig van benne, megindították ellenük a kihágási eljárást.

— **Kívégzett szociálista vezér.** Zürichből jelentik: Moszkvai jelentés szerint Alexandrovot, a szociál forradalmárok vezérét, akit *Mirbach* gróf meggyilkolása után letartóztattak, Moszkvában kivégezték.

— **Házasság.** *Róth* Böske ma tartotta esküvőjét *Fabiug* Gusztáv szigorló orvossal. Tanuk *Szántó* Péter iskolai igazgató és *Erdős* Ignác állatorvos voltak.

— **Házbér megállapítások.** *Fritsch* Ferenc gázgyári hivatalnok négy hónappal ezelőtt jött Aradra, Nagy családjá van és mivel másutt nem tudott lakást kapni, kivette a Beresényi Miklós-utcában *Sandrik* Károly házában levő lakást, mely három kis szobából és üzlethelyiségből áll. Ezért 2480 korona bért fizetett. — Mint gázgyári tisztviselőnek évi jövedelme 4800 korona és bár az üzlethelyiséget időközben kiadta, azért csak 720 korona bért kap érte. Kérte a Lakáshivatalt, hogy a lakbérét szállítsák le jövedelméhez mérten. A Lakáshivatal méltányolta *Fritsch* kérését és a lakás évi bérösszegét 1800 koronában állapította meg. — *Kelecsányi* Ella megvette a *Török* Ignác-utca 1. számú házat. Mint új háztulajdonos, a házban lakó *Kaba* Gyula és *Réti* Ödön lakbérét akarta felemelni. Ez iránti kérelmét azonban a Lakáshivatal elutasított, mert mindkettő kis lakás. — *Hady* Antal megvette 120.000 koronáért az *Orczy*-utca 19. számú házat. Mivel a házban mindig a háztulajdonos lakott, kiadva még nem volt, kéri a Lakáshivatalt a lakbérösszeg megállapítására. A Lakáshivatal tekintettel arra, hogy nem modern lakás, az évi bért 800 koronában állapította meg.

— **Aradi urileány zeneműve.** A Hungáriában szombat esténként megtartott katonazene hangverseny műsorából kiemelkedő szám volt *Fränkel* Olga Nocturno-ja. A fiatal, kivételes tehetségű aradi urileánynak ez már a második műsora, amelyet alkalmunk volt hallani. Az első — 33-as induló — háziezrednek van felajánlva. A közönség nagy tetszéssel fogadta az aradi zeneköltő ügyes, hangulatos és friss munkáját.

— **Szakcsoport megalakulás.** Az aradi könyvkötő iparosok megalakították a munkaadók szakcsoportját, mely már meg is kezdte munkálkodását. Egy munkaárszabást állítottak össze, amelyben a könyvkötői munkák elkészítéséért a legminimálisabb árakat állapították meg. Szükséges volt ez, az általánosan ismert áruhiány és a beszerzendő anyagok állandóan hullámzó túl magas árai kényszerítették a könyvkötő iparosokat a tömörülésre, hogy így testületileg — az ipartestület kebelében működve — esetleg könnyebben juthatnak majd anyaghoz és nem kényszerülnek 600—800 szoros árakat fizetni.

— **Liszt kiosztás.** Értesítjük a közönséget, hogy e héten fejadagonként 150 deka liszt kerül kiosztásra, melyből 37 és fél deka nullás, 37 és fél deka főző és 75 deka kenyérliszt. Egy adag ára papírzacskóval együtt 214 fillér. Felhívjuk az 1., 2., 3. kerület kereskedőit, hogy hétfőn, a 4., 5., 6., 7. kerület kereskedőit, hogy kedden, a 8., 9., 11. és 12. kerület kereskedőit, hogy szerdán, a pékmestereket, hogy csütörtökön jelentkezzenek a liszt hivatalban az utalványok kiváltása céljából. — A közlemezési hivatal vezetője.

— **Zényvtárakat, hangjegyeket vesz Kerpel.**

— **Tetőtűz.** Ma déli egy órakor a Dohány-utca 11. számú házban tetőtűz támadt. A tűzoltóság *Sztankovics* Milos főparancsnok és *Mihajlovics* Gyula parancsnok vezetésével vonult ki. A rendőség részéről *Berez* Ferenc rendőrkapitány jelent meg. Mire azonban a tűzoltók kikerkeztek, a házbeliek a tüzet eloltogatták.

— A strandünnepély lesz a nyitánya a „33-as napok” fényes ünnepeinek. Hatalmas diadalkapu fog a kulturpalotához és Maroshoz vezetni s valóságos tündérkertté lesz varázsoltva az az egész nagy terület, mely magában foglalja mindkét parkot, a kulturpalota előtti teret és a Maros-parti sétányt. A vízi sport színes és kellemes képei fogják bevezetni a délutánt, nagyszabású uszóverseny zajlik le a Maroson. Lesz konfetti, lampionos csónakfelvonulás szerenáddal, dalárda és tárogató, majd esti világitásnál katonai gyakorlatok fejezik be a műsort. Egy foyópartvédelmet fognak bemutatni fényoszorókkal és világító pisztolyokkal a háziezred csapatai. Két katonazenekar fog az estélyen közreműködni, a 33. gy. e. és a 61. gy. e. zenekara. Itt lesz azonkívül a harctérről az ezred cigányzenekara is. Legjobb szenzációja az estnek kétségkívül az a három hajó lesz, a melyet az aradifolyó ammérnökség bocsájtott rendelkezésre s amelyen eredeti halászosárdát fognak berendezni. A hajón a rendezőség hölgytagjai friss halpaprikással és pezsgővel szolgálnak a vendégeknek. Mitán közbiztonsági okokból csak meghatározott számú személy foglalhat egyszerre helyet a hajón. előjegyzéseket már most elfogad a rendezőség. Résztelti-jegy halpaprikással együtt 20 korona. — Magára a strandünnepélyre csak 1 korona a belépti-jegy.

— **Hadsegélyező cirkusz.** Ilyen még nem volt Aradon. A Könyöt testvérek — hírneves cirkusz igazgatók — kik 1914 óta katonák, a m. kir. honvédelmi miniszt. Hadsegélyző Hivatalától engedélyt kaptak, hogy a hadi özvegy és árva alapja jaavára a Könyöt-féle Hadsegélyző Cirkuszt létesítsék. Kedden, augusztus 13-án különvonattal érkeznek Aradra és még az nap este kezdik meg néhány napi vendéglátóukat — fényes megnyitó műsor keretében. Jegyek máától kezdve keddig délelőtt 10—12-ig és délután 3—5-ig a Központi szálloda bejáratában elővételben kaphatók.

— **Koszorúmegváltás.** Grossmann Emil dr. és neje dr. Reisinger Ferencné ravatalára szánt koszorúmegváltása fejében 50 koronát, öz. Vertán Csabáné Fábrián Gyula és Pásztor Sándor és családjuk rétháti Kövér Zsigmond ravatalára szánt koszorúmegváltása fejében 20—20 koronát adományoztak az aradvárosi vörös kereszt egyletnek. —Hálás köszönettel az elnökség.

— **Az aradi újságírók parkünnepélyének fényes anyagi és erkölcsi sikeréről** már beszámoltunk. Nem mulasztathatja el azonban az újságírók egyesülete, hogy mindazoknak hálás köszönetet ne mondjon, akik áldozatkészségükkel s önfeláldozó munkásságukkal elősegítették a parkünnepély szinte felülmúlhatatlan sikerét. Az újságírók a rohanó, lázas munka, emberéi, akiknek nincs idejük a társadalmi élet formáinak eleget tenni s így levélben nem köszönhetik meg mindenkinek külön-külön a társadalmi viszont a mai papírinség azt is lehetetlené teszi, hogy mindazoknak nevére helyüzt felsoroljuk, akik támogatására siettek a sajtó munkásainak. Épp ezért az újságírók egyesülete ezuton mond hálás köszönetet mindazoknak, akik fáradtságot nem ismerő munkájukkal, szíveségükkel és természetbeni és pénzbeli adományokkal hozzájárultak a parkünnepély erkölcsi és anyagi sikeréhez. Az aradi újságírók megőrzik emlékükből, hogy Arad társadalmi mily meleg szeretetet tanusított irántuk. Az egyes uriaszonyoknál és a parkünnepély pénztáránál a következő felülízetések folytak be:

Littke pezsgőgyár 600 kor., Kolossa Viktor

D'Annunzio vezette az olasz repülőket Bécsbe.

(Roller alezredes Budapest biztonságáról. — Az elfogott olasz hadnagy elbeszélése.)

Bécs még ma is az olasz repülőirai látogatásának hatása alatt áll. A mai napon az olaszok által ledobott röpcédulák beszolgáltatása tartotta ébren az érdeklődést.

(Budapestnek nem kell félnie.)

Giovanni Szerpinak hívják azt az olasz repülő hadnagyot, aki Bécs mellett motorhiba miatt leszállott és fogságunkba került.

Kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy Gabriele D'Annunzio repülőornagy vezette a rajt.

— Reggel hat órakor Páduában szállottunk fel és mindjárt nagy magasságba emelkedtünk. A tenger felett repültünk el Grodó irányában és reggel hétkor a Glan mellett levő Sanctweithoz értünk. Itt még magasabbra, a felhők fölé emelkedtünk, hogy észre ne vegyenek.

Az olasz hadnagyot egyik fogolytáborunkba vitték.

Bécsben ma az a hír terjedt el, hogy a Starkou környékén leszállott gépen kívül még két gép került a földre, de ezekről még részletes hír nincs.

Egy újságíró felkereste Uzelac Emil vezérornagnak repülő rajunk parancsnokának helyettesét, Roller alezredest, aki az olasz repülőket bécsi kirándulásáról a következőket mondotta:

— A repülő technika mai fejlettsége mellett senkit sem lephet meg, hogy az olasz repülőgépek Bécs felett megjelentek, de meg kell jegyezni, hogy a repülő technika mai állása mellett, olasz repülő táborból Bécsbe repülni a legnagyobb teljesítmény, amelyet ma létező géppel elérni lehet. Ez csak úgy sikerülhet, ha a repülőgép egész hordozó képességét kizárólag hajtó erejére szükséges olaj és benzín szállítására használja fel. Sőt valószínű, hogy megfigyelő helyett is olajt és benzint hoztak magukkal az olasz repülőket. Ilyen körülmények

között bombákat aligha vihetnek magukkal, nehezebb fajtájukat semmiesetre sem.

— Sikerülhet-e az olaszoknak Budapest felé érkezniük? — kérdezte az újságíró.

— Tekintetbe kell venni, — válaszolta az alezredes — hogy ebben az esetben a távolság 140 kilométerrel nagyobb, tehát az olasz repülőket Budapestig és onnét vissza Trevizóig 280 kilométerrel nagyobb utat kell megtenniük a bécsi utnál és még több olajat és benzint és még kevesebb bombát kell magukkal vinniük.

— Hogy juthattak el észrevétlenül az olasz repülőket Bécsig?

— Nem áll, hogy észrevétlenül jöttek, — mondta az alezredes, hisz az képtelenség, hogy a monarchia területén repüljenek át észrevétlenül. Ellenkezőleg áll a dolog. Már reggel két óra 20 perckor leadták a jelzést Sanctweith megfigyelő állomástól, de a telefonvezeték tulsagos elfoglaltsága miatt elkészt a jelzés.

Ekkor a mi repülőink abban a pillanatban, amikor a jelentés megjött egy szempillantás alatt készen állottak munkára. Elhárító ágyú ütegeinknél a repülőgépek fogadására minden intézkedés megtörtént. Tíz perccel a jelentés beérkezése után Bécsújhelyen 18 elhárító repülőgép szállott fel, amelyek minden percben készen állanak az indulásra. Azonban az olasz repülőket oly magasan és gyorsan szállták, hogy a mi gépeink nem léphettek fel ellenük elég hatásosan. Amerre az olaszok visszafelé való utjukban elhaladtak, minden állomáson lőttek a repülőkre, de a földről elhárító ágyúk útján ritkán jár sikerrel az üldözés.

A bécsi lakosság a rendőrizgatóság a felhívására, hogy az olasz repülőket által leszórt röpcédulákat szolgáltassa be, reagált és a kérelemnek nagyrészt eleget is tesz. A délelőtt folyamán sokan vitték fel a központba és a kerületi kapitányságokra, ahol elismervény mellett vették át a röpikeket.

350 kor., Aradi Eteső Takarékpénztár, Aradi Ipar- és Népbank, Aradmegyei Takarékpénztár Aradi Polgári Takarékpénztár, Arad-Csanádi Takarékpénztár, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank aradi fiókja, Ingatlanforgalmi és Parcellező Bank, Hurgária Textilgyár, Victoria Takarékpénztár, Matzky Károly, Ferber Lajos 200—200 korona, Kalmár Nándor 106 kor., gróf Uchritz Amade Emil, Kintzig János, Neuman Adolf báró, Löcs Rezső, Stauber József, Opre Mihály, Felnkuchen Izidor, Goldschmidt Sándor, Márkus István, Aradi Általános Takarékpénztár, Kornis Testvérek 100—100 kor., Purgly László 96 kor., Freund Fülöp, Augenstein Miksa, dr. Kertész Miksa, a Polgári Jótékony Egylet nevében Purgly Lajosné, Mészáros Sándor, Geller I., A. H., Csermák Ágoston 50—50 kor., Pollák Vilmos, Steiner Ferenc és neje 40—40 kor., Fischer Artur és fia, Weinberger Ferenc, Vojtek és Weisz, Hanzu Nestor, Hoffmann Antal, N. N. 30—30 kor., N. N. 24 kor., Lakatos Ottó dr., Grallert Rezső, dr. Kell Lipót, Bobojcsó Béla, Kossuth-asztaltársaság, Oláh Sándor és Társa, Neumann M., öz. Masanszkerné, Grek Ernő, Szabolcsi Györgyné, Fehér Gábor, Lengyel Lőrinc, Hargitay Bertalan, Hajos Árpád, Weisz és Benjamin, Guttman és Berger, Robitsek Józsefné, Löwy Mór, Glück Dezső, Kalmár Endre, Vénusz hölgyfodrász szalon 20—20 kor., Neumann Hermanné, Ipolyi Keller Iván 18—18 kor., Brandes 16 kor., N. N. Poi-

lak Arnold, Tisch Mór dr., Nádor, Thau Mór, Fischer Irén, dr. Stauber Andor, Hegedüs Gyula, Szalay Imre, Stecki Adolf, ifj. Steiner Ferenc, Keppich Zsigmond, Ordelt László, Glück Károlyné, Kerpel Izsó, Szöllösy Ödön 10—10 kor., Fehér kávéháztulajdonos, Darányi János dr., Nachtnébel főmérnök, Vörös István dr., Bing Hugó, Kürt József dr., Bogdán Virginié, Koros Jakab, Blédy Boldizsár, Takács János, Kaufmann, N. N. 8—8 kor., Komlós Silvia, Gros Magdus, Bogsch Aurél, Klein József cipész, N. N. 6—6 kor., Reiner, N. N., Burza Testvérek, Rosenzweig József, Zikó János 5—5 kor., N. N. Faragó Böske és Lenke, Guttman Sándor, Oláh Sándor, N. N., Schapira, Lesskó Sándor dr. 4—4 kor., Nagy Orbán dr., N. N. 3—3 kor., Schlésinger I., Erdődy, Grosan Tivadar, Nagy János, Pál Elemér, Filadelfi, Kudinszky, Knei Boriska, Klein, Oláh Jusztin, Luttwák I., Birkenheuer, N. N. 2—2 kor., Fülöp, Krausz Büzsi, Vörös Imre, N. N. 1—1 korona.

— Szívdobogásnál, az agy felé irányuló vértoluláskor, folytonos fejfájásnál, az emésztés körüli bajoknál és rossz közérzetnél a természetes Ferenc József keserűvíz a gyomor és a belek teltségét már néhány óra alatt fájdalom nélkül csökkenti, minden erőlködés nélkül könnyű széklet teremt, az emésztő szervek működését határozottan élénkíti, s egyúttal az étvágy javulását is elősegíti.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Elköltözött a német követség Moszkvából.

Berlinből jelentik: Helfferich Moszkvából ma Berlinbe érkezett.

Bécsből telefonálja tudósítónk: A Neues Wiener Journal arról értesül, hogy Helfferich nem tér többé vissza Moszkvába, ahol igen kellemetlenül érezte magát. Azt mondja, hogy Moszkvában még az utca kövei is politizálnak és nem tudott végig menni még a legelrejtettebb zugon sem, hogy ne illették volna gyalázó ki-jezésekkel. Meggyőződése szerint a bolsevik uralom utolsó napjait éli. Németország tartózkodó álláspontot foglal el.

Berlin. Helfferich utóda Rosenberg követ lesz, aki együtt volt Kühlmannal a breszlitovszki béketárgyalásokon.

Berlinből jelenti a Wolff-ügynökség: Helfferich államminiszter a szovjetek kormányával közölte, hogy a moszkvai viszonyok különösen a szociálforradalmárok terrorisztikus kiáltványára a követség tagjainak biztonságát veszélyeztetik. Esetleges kellemetlen események elkerülése végett, amelyek a német birodalom és a szovjet köztársaság viszonyát megzavarhatnák, elrendelte, hogy a követség egyelőre kevésbé veszélyeztetett helyre költözzék át. Riegler dr. követségi tanácsos azóta a követség tagjaival és a Moszkvában időző bizottságokkal először Pétervárra utazott. Te-

kintettel azonban arra, hogy a pétervári viszonyok a moszkvai viszonyokhoz hasonlóak. A császári követség Pskovot volt kénytelen tartózkodási helyéül választani. A pskovi—pétervári közvetlen vasuti összeköttetés megszakítása következtében Helsingforson és Revalon át fog odautazni.

Kopenhága. Svédország és Oroszország között a posta- és távirat közlekedés megszakadt.

Schwechat. A Wetzler testvérek konzervgyárában nagyarányú tűz pusztított, amely a szomszédos épületeket, többek között a Hammer-féle kenyérgyárat is veszélyeztette. A tüzet hosszas munka után sikerült lokalizálni. A kár körülbelül egymillió korona.

Bécs. Cserbacev tábornok a románia-orosz front volt parancsnoka csatlakozott a csehekhez és az újonnan behívott évfolyamok feletti parancsnokságot veszi át. Ugyancsak felajánlotta szolgálatait a cseheknek Cseremisov is.

A sajtóhadiszállás. Foijó hó 7-én szárazföldi és tengerészeti repülőkből összeállított repülőrajunk a Biscupiban (Albánia) levő ellenséges repülőtelepet hatásosan bombázták, épületeket és raktárokat pusztítottak el.

Aradon feltartóztatott katonavonat.

(óriási mennyiségű élelmiszer kivitele Ausztriában.)

Az aradi rendőrséghez ma feljelentés érkezett, hogy a Lippán gyakorlatozó mödlingi katonai technikai akadémia Mödlingbe irányított transzportja nagy mennyiségű élelmicikket vizsgával szállítási igazolvány nélkül, illetve, hogy meg nem engedett úton vizsgát a katonaság Magyarországhól élelmiszertömegeket. A katonai és polgári rendőrség ma éjjel künn várta az állomáson a vonatot, amelynek a feljelentés alapján az élelmiszereket hozni kellett. A katonai rendőrség részéről Institoris Ferenc főhadnagy és Leitsdorfer Sándor önkéntes, katonai detektív a polgári rendőrség részéről Vida Vilmos felügyelő és Nyáry László rendőrtiszt voltak. Azonkívül több polgári rendőr. Tizenegy órakor bejutott a 671. számú vonat, amely a 67224. számú szállítmányt hozta Institoris főhadnagy a szállítmány parancsnokát felkérte az okmányok bemutatására. A parancsnok, egy tüzérkapitány, rendelkezésére bocsátotta az okmányokat. Az első terv az volt, hogy az egész vonatot átkutatják, azonban oly nagy volt a vonat, hogy az átkutatása elháríthatatlan nehézségbe ütközött volna. Csak az első kocsit nézték meg és megállapították, hogy a benne levő lényegesen hátrahagyva burgonyával és valószínűleg liszttel van megtömve.

A pályaudvarparancsnokság termében azután tüzetesebben átvizsgálták a menetlevelet és a hozzáfűzött szállítási igazolványt. A szállítási igazolvány száma 441966 volt, kiállítva a mödlingi katonai technikai akadémia nevére. Az átvizsgálható részletek a tulsó oldalán voltak felsorolva a szállítási igazolványnak. Ezek a következők voltak: 470 kilogramm zsir, 300 kilogramm burgonya, 4830 kilogramm főző liszt, 5500 kilogramm kenyérliszt, 200 kilogramm kávékonzerv, 5 kilogramm Franck kávé, 10 kilogramm mák, 40 liter rum, 40 kilogramm és 5 kilogramm fűszer, 5 kilogramm kakao, 300 kilogramm bab, 30 kilogramm gyümölcsiz, 82 kilogramm szilva, 20 kilogramm szárított főzelék, 2960 darab tojás, 2 üveg uborka, 1500 kilogramm zab, 200 kilogramm széna, 2000 kilogramm szalma. Mindez a mennyiség felett ko-

csikban volt elhelyezve. A menetlevél szerint a szállítmánnyal utazott 2 tiszt, 71 ember, 68 ló.

A százados természetesen azonnal jelentést tett a felettes hatóságának az öt Aradon ért incidensről. A rakodásnál, amint azt a százados elmondotta, valaki figyelmeztette őket, hogy ezeket mint katonai árukat Mödlingbe kivinni nem lehet. Erre azonnal kértek Temesvárról szállítási engedélyt, melyet rögtön meg is kaptak. Tudnivaló azonban, az igazolványokat kitöltetlenül adják ki, a „tuloldalán felsorolva” tehát minden nagyságuk dacára megfeleltek a tényeknek, mert olyan összeget lehetett beírni az igazolványba, amilyen az illető parancsnoknak éppen jól esett. A szállítási igazolvány a temesvári „K. u. K. Verpflegungsmagazin” körnöcsétiével volt ellátva és olvashatatlanná volt aláírva, mint kiállító.

Az igazolvány pontos átvizsgálása után úgy a katonai mint a polgári rendőrség előállott a vonat átkutatásától, mert a különböző élelmicikkek lemérlegelése hosszú időt vett volna igénybe. A rendőrség részéről jegyzőkönyvet vett fel Vida Vilmos felügyelő, amelyben pontosan fel vannak tüntetve a felsorolt élelmiszerek, továbbá sürgős táviratot küldött a közlélelemzési miniszterhez, amelyben bejelenti a kivitelre került különböző cikkeket.

A százados bementése szerint az élelmiszereket az akadémia részére kapták és Lippán, valamint Lippa környékén vásárolták össze.

A szállítmány valószínűleg nem jut túl az ország határára, mert Magyarországhól élelmiszereket kivinni nem szabad, különben a katonaságot az országos közlélelemzési miniszterium látja el mindenféle élelmicikkel. Ezeket tehát már összevásárolni sem lett volna szabad, mert a katonaság ne máshol látja el magát, amit a közlélelemzési miniszterium megkerülésével vásárolni tud. Kétszeresen nem láthatjuk el Ausztriát.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy a lapkihordóktól vásárolni vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelmen kívül hagyva, büntetendő cselekményt követ el.

Nagyobb harcok az olasz fronton.

Budapest, augusztus 10. (Hivatalos.) A felhadiszállás jeleint: Olasz sarctér: A velencei hegy arcvonalon tegnap ismét nagyobb gyalogsági harcokra került a sor Canova és Asiago közt. A reggeli órákban a zentente csapatok hatásos tűzroham után sűrű hullámokban támadásba mentek át. Az ellenséges támadó oszlopokat minél- nőtt súlyos veszteségek mellett visszavertük. Ahol sikerült nekik lábukat átmenetileg megvetni, ott ellentámadással vetettük vissza őket. Szintegy meghiusult vitéz csapataink hősiesség ellenállásán az ellenségnek az a kísérlete, hogy az Asolone vidékén kiterjeszkedjék. A többi arcvonalon részint tüzéségi tűz és járőr felderítések. Albániában nem volt különös esemény. Vezérkar főnöke. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Kártya- dominó- és biliárd-adó.

(A város pénzügyi bizottságának ülése.)

A város pénzügyi bizottsága ma délután Petrány György aljegyző elnöklésével ülést tartott, amelyen több fontos kérdés került tárgyalásra. Mindenek előtt bemutatta Exterde Kálmán báró tiszteletbeli főszámvevő a számvevőségnek azt az előterjesztését, hogy szüntessék meg azt a park-alapot, amelyet az 6-temető helyén létesítendő park fenntartására létesítettek. Az alap összegét, amely 23 ezer korona, csatolják a törzsvagyomhoz amál is inkább, mert az 6-temető helyén amugy sem lehet parkot létesíteni.

A bizottság a kérdést levette a napirendről, mert előbb meg akarja vizsgálni azt a közgyűlési határozatot, amely a park-alap felhasználásáról intézkedik.

Bemutatta ezután Exterde báró a vigalmi adóról szóló szabályrendelet kiegészítésére vonatkozó előterjesztését, amely szerint vigalmi adót vessenek ki a kártya-, dominó- és biliárd-játékokra. A javaslat szerint mindenki, aki kártyát, dominót, vagy biliárdot játszik, a játék megkezdése előtt bélyegjegyet kap, amelyért személyenként 40 fillér fizetendő. Ezzel az adóval együtt a vigalmi adót évi 35 ezer koronára kontemplálták, amely összeg azonban már az első félévben befolyt.

Bertha Titusz nem helyeselte, hogy a dominó- és biliárdjátékot is megadóztassák, mert ezek szerinte szórakoztató játékok. A bizottság tagjai azonban felvilágosították, hogy dominóval és biliárddal is lehet házárdjátékokat játszani. Ugy módosította tehát az eredeti előterjesztést, hogy kártyajátéknál személyenként 50 fillér, dominó- és biliárdjátéknál személyenként 20 fillér vigalmi adó fizetendő. A bizottság a módosítást elfogadta és ezt terjeszti a közgyűlés elé.

Szóba került ezután a detektíveknek az a kérelme, hogy az eddigi vasuti és belsőszolgálati díjakat 3 koronáról emeljék fel 6 koronára és ugyanannyi díjat kapjanak a külső szolgálat után. A bizottság nem javasolja a kérelem teljesítését, mert a detektívek a XI. fizetési osztályba sorozott tisztviselők lettek, akiknek napidíját a törvény állapítja meg. A központi ügyeleti díj maradjon 3 korona, ellenben a vasuti szolgálati díj 2 korona, amilyen tavaly volt. Külső szolgálatért ne kapjanak a detektívek külön díjat, mert évi 200 korona általánynak kapnak költségeik fedezésére.

Végül azt javasolja a bizottság a közgyűlésnek, hogy a nem szorosán vett közigazgatási alkalmazottak is kapják meg a rendes ruhabetétes segélyt, ami 126 ezer koronát tesz ki. Ezt az összeget a város költségvetéséből várható többjövendelmények miatt lehet megvalósítani.

Ivanka Imre ékszer vásárol

(Képviselők a bíróság előtt.)

A képviselőház ma tartotta nyári szünete előtt utolsó ülését, amelynek napirendjén *mentelmi ügyek tárgyalása szerepelt.*

Szász Pál előadó ezután a mentelmi bizottság javaslatait terjesztette elő.

A mentelmi bizottság javaslatait Szász Pál előadó terjesztette elő.

Boross Jánost rágalmazásért és becsületsértésért a képviselőház kiadta.

Báró Manasszy Barco Györgyöt becsületsértésért kiadták.

Beszkid Antal mentelmi jogát becsületsértés vétsége miatt felfüggesztették.

Pop. C. István képviselő mentelmi jogát a Ház nem függesztette fel, mert a közlelmezési kihágást nem találta bizonyítottnak.

Ivanka Imre képviselő ellen Wolff Gyula fűszerkereskedő feljelentést adott be, a melyben előadta, hogy 1914. július hó 6-án megjelent fűszerkereskedésében Kovács Mór ügynök Deutsch Gyula ügynök társaságában. Kétezer koronát kértek tőle egy félórai időtartamra kölcsön. Előadták, hogy erre az összegre nem nekik, hanem Ivanka Imre országgyűlési képviselőnek van szüksége, a ki megalkudott ékszerészével egy pár briliáns fülbevalóra és ez az összeg az ékszer lefoglalásához szükséges.

A 32.000 koronáért megvásárolt ékszer az ékszerész 2000 korona foglaló ellenében hajlandó átadni Ivanka Imre országgyűlési képviselőnek, a ki azt Kovács Mór által azonnal elzalogosította, az így nyrt összegből visszafiztik a kétr. koronát, a fennmaradó összeget megtartja magának (Ivanka Imre országgyűlési képviselő), a zálogcédulát pedig a közvetítésért Kovács Mór s Deutsch Gyula ügynököknek adja.

Wolff Gyula hajlandónak nyilatkozott az összeg kölcsönzésére. Elment ugyanaznap délután 3 órakor a Royal-szállóba, a hol Ivanka Imre országgyűlési képviselő már várt rá.

Wolf a kétezer koronát átadta Ivánaknak és egy óra hosszat várt a fülbevalókra. Körülbelül egy óra múlva Ivanka Kovács Mórral azzal jött hozzá, hogy a fülbevaló nem volt átvehető, mert a foglalátán még javítások eszközölnödök, a mi egy órai munkát kíván.

Mikor Wolf panaszkodott és botránnyal fenyegetőzött. Ivanka azzal nyugtatta meg, hogy átadott neki két darab másnapi, 1914. július 7-iki kellettel ellátott 1300 és 1350, összesen 2650 koronáról szóló csekkeket azzal, hogy azt váltsa be a Fővárosi Bank és Váltóüzlet Részvénytársaságánál. Midőn másnap ezen csekkekkel nevezett banknál jelentkezett, ott azt a választ nyerte, hogy *Ivanka Imre csekkszámláján már évek óta egy fillér fedezet sincsen.*

Erre felkereste Kovács Mórt és Deutsch Gyulát, a kik közül az utóbbi, mikor bűnvádi feljelentéssel fenyegette meg, 900 koronát visszafizetett és személyes kötelezettséget vállalt a még hátralévő 1100 korona megfizetésére. Minthogy e kötelezettségének nem tett eleget Ivanka pedig többszöri felszólítására még nem is válaszolt, elincük bűnvádi feljelentést tett a büntető törvénykönyv 380. paragrafusára alapján.

1915 február 4-én — a háboru második évében — Wolff Gyula kérvényt adott be az ügyészséghez, a melyben bejelenti, hogy kára megtért s a bűnvádi feljelentést visszavonja. A királyi ügyészség család büntette miatt az eljárást felfüggesztette, ellenben hitelezési család miatt áttette az iratokat a büntető járásbíróhoz. A járásbíróóság nyomozása alapján most a budapesti királyi főügyészség kérte Ivanka Imre mentelmi jogának felfüggesztését.

A Ház — a mentelmi bizottság javaslatára — Ivanka Imre mentelmi jogát felfüggesztette.

Gróf Andrássy Géza és gróf Károlyi Mihály mentelmi jogát felfüggesztette a Ház, akiket azért jelentettek fel, mert vasuti sínek között vadásztak. Károlyi Mihályt a Máv. üzletvezetősége feljelentette, mert Dunakeszin leugrott a vonatról. Mentelmi jogát felfüggesztették. *Benedek Jánost, Polonyi Gézát, Korkán Pétert becsületsértés, Serbán Miklóst hamis eskü miatt adta ki a Ház. Balthányi Tivadart kereskedelmi vétség, Boross Jánost engedély nélküli népgyűlést tartás*

Bressánszkyt becsületsértés, Varga Gábort rágalmazás, Hartner Gézát közlelmezési kihágás miatt adták ki.

Az elnök bejelentette, hogy ezzel a Ház munkaprogramja kimerült s október közepéig nem kívánja a kormány a képviselőházat foglalkoztatni. Felhatalmazást kért és kapott az elnök arra, hogy a kormánnyal egyetértésben hívassa össze a legközelebbi ülést. Az elnök javaslatára a képviselőház bizonytalan időre elnapolta üléseit.

Nyaralás után.

Szerkesztő ur! A nyaralásom

A mai nappal véget ért;

Dehogyan is mozdulnék ki többé

A földnek minden kincseért!

Habár a „kincs” rámérne szörnyen

Mert könnyen jöttem haza, könnyen

És tarsolyomban nincs ma más

Csak keserű — tapasztalást!

Amerre jártam: rablóbandák

Uralják most a helyzetet,

Vad küzdelem a — millióért!

És védekezni sem lehet.

Daltalanok a szép magyar mezők,

A szívek könnyesek és szenvedők

S borzalmas fájdalmak felett

E rablóhad alkuszik, nevet!

Ejh! nem nézhetem . . . Mint bus csigát

Zárjon magába kis lakom . . .

— Most alkuszának a nagy világ felett!

Elrejtőzöm . . . nem hallgatom,

Elfáradtam . . . Nyugtat ma borból .

— Elég, elég a vérözönből

De Délen ugyanaz fogad

S Éjszak gyújt újabb lángokat!

Siettem haza idegenből

Éreztem jobb itthon nekünk,

Szívem repült a gyorsvonattal

Ez itt már Bécs! gyerünk . . . gyerünk . . .

De zaj kél most az ősi Bécsben:

Olasz repülők lenn a léghen

Nyugton szelik az égi tért . . .

. . . A nyaralásom véget ért!

Z. A.

KÖZGAZDASÁG.

Az új bor értékesítése.

— **Fahordó helyett betonhordó.** —

Min denki tudja, hogy a háboru negyedik évében a bortermelés rendkívül jelentőségre emelkedett s ugyszólván az egyedüli cikk, mely a valuta javítás érdekében a kormányunknál is megfelelő méltánylásra talált.

Tudjuk mindnyájan, hogy a tavalyi közönségesebb fajta borok az utóbbi időben 800—1000 koronáért keltek el s ha az árak ma pillanatszerűleg visszaméntek is, az eladás megszervezésével az új borokat még ennél is jóval magasabb árakon fogjuk majd értékesíteni. — A kérdés csak azon mulik, hogy a termelő szüretkor fog-e rendelkezni elegendő hordóval, hogy ne legyen kénytelen termését azonnal a többnyire külföldi vásárlónál áruba bocsájtani, akinek célja, hogy a bort a kínálat által leszorított áron minél gyorsabban saját nordóiban elszállíthassa.

Módot kell tehát nyújtani arra, hogy gazdáink a bort valamiképen elraktározhassák, annak árát egy megfelelő nívóban tarthassák és azt jelentőségének megfelelő tényezővé tehesék. Sajnos, fahordókra ma alig gondolhatunk, mert a fa kitermelése, feldolgozása és a hordók elhelyezésére alkalmas pincék építése hektoliterenként még 250 korona költséggel szenved meg e tározási módot, úgy, hogy ma

csak *üveggel bélelt betonhordókra* gondolhatunk, mely a tapasztalat szerint igen alkalmas a bornak nagyobb tömegben való eltartására és kezelésére, s melynek építése az utolsó évtizedben igen nagy lendületet vett. Az építész üveg, cement, kavics, homok szükségeltetik, mely ugy Aradvidekén, mint másutt bőven rendelkezésre áll és nem szabad a szőlősgazdáknak a fáradságot kimélni, hogy az állam a megfelelő vasmenyiséget is rendelkezésre bocsássa olyan gyorsan, hogy ezáltal az akció sikere ne szenvedjen. Üveghordókat 60—70 korona költséggel lehet elkészíteni hektoliterenként a mai magas anyagárak és munkabérek dacára is, ami a pincét is jelenti természetesen, úgy hogy két hónap alatt akár egy 1000 hektós mennyiség befogadására alkalmas telepet építhetünk.

— **Birtokcsere.** Bogsch Aurél eladta a Trombita-utca 29., 30. és Ráter-utca 34. számú házat 13000 koronáért Márton Ferenchnének. — Murádi Ilonka eladta az Edelsbacher-utca 27. sz. házat 60.000 koronáért Varga Gyula és nejének. — Varga Gyula és neje eladták a Szőlő-utca 8. sz. házat 28.000 koronáért Varga András és nejének. — Stojakovics Milán eladta a Kálvin-utca 35. sz. házat 65.000 koronáért Barta Jenőnek. — Grosz Emánuel eladta a Pécskai ut 12. sz. házat 85.000 koronáért özv. Spádi Mánóné és Goldberger Zseninek. — Bakos Pál eladta a Szt. István-utca 3-a. sz. házat 100.000 koronáért Jacobi Gyula és nejének. — Bosnyák Péter és neje eladták a Csaba-utca 32. sz. házat 30.000 koronáért Brógyán Szilárdné és nejének szül. Koss Gizellának. — König Simon és neje eladták a Vágóhid-utca 4. számú házat 24.000 koronáért Bosnyák Péterné és nejének. — A nagyváradai Hitelbank és a Bolgári Takarékpénztár r. t. nagyváradai cégek eladták a Munkácsy Mihály-utca 3. sz. házat 305.000 koronáért Hartmann Samu és nejének. — Grün Hermann és neje eladták az Anlich Lajos-utca 2. sz. házat 150.000 koronáért Hönig Gyula és nejének. — Fischer Árpád és tulajdonostársai eladták a György-utca 47-a. és 48. sz. ingatlanokat 60.000 koronáért özv. Mányi Mojszáné Sipos Máriának. — Az aradi kereskedők köre eladta a Tabajdy Károly-utca 1. sz. házat 120.000 koronáért Scheer Lászlónak. — Schlesfer József és neje eladták az Illés-utca 117. sz. házat 10.000 koronáért Kiss János és nejének. — Krausz Mór és Szilágyi Gyuláné eladták a Fábán László-utca 1. sz. házat 166.000 koronáért özvegy Wagner Ferencné és ifj. Wagner Ferencnének. — Ábrahám Lajosné és tulajdonos társai eladták a Mikes Kelemen-utca 30. sz. házat 34.000 koronáért Szilágyi István és nejének. — Aradi Hitelbank és Takarékpénztár eladta a Trombita-utca 31. sz. házat 8500 koronáért Sulfajda Pálnak.

— **Érdekes borárverés.** Néhány héttel ezelőtt, a bórhaussa legélénkebb napjaiban, Steinmetz Dávid máramarosszigeti kereskedő 900 hektoliter bort vásárolt 10 korona 50 fillérral özvegy Grieszhaber Mórné világiosi szőlőbirtoktól. A körülbelül egy millió koronás üzletet mindössze 25.000 koronával foglalta le és miután most beállott az áresés, veszni hagyta ezt az összeget és nem jelentkezett a borért. Erre ma a késedelmező vevő kárára és veszélyére elárverezték a bort, amit 8 korona 50 fillérral a Nagykárolyi Árukéreskedelmi r. t. vette meg. A bor volt gazdája most a 180.000 korona díjrenciát per útján akarja behajtani.

— **Ingyenes kereskedelmi és ipari munkaközvetítés.** Az aradi hatósági munkaközvetítő (Szent István-u. 2. sz.) heti kimutatása szerint foglalkozást kaphatnak vincellérgazda, kovács, vasesztergályos, géplakatos, asztalos, faesztergályos, kádár, kerékgyártó, férfi szabók, cipész, borbély, molnár, hentes és mészáros, munkavezető vasbeton építéshez, kőműves, ácspincemunkás és hírlapárusító. Pék, asztalos és

Szőlősgazdák!

kéményseprő tanoncok. Foglalkozást keres gazdaságba egy irnok, villanyszerelő, sütősegéd, hentes és mészáros, női- és férfi irodai alkalmazottak, kereskedősegédek, női divat, rövidáru és fűszerszakmában, bolti szolgáló, irodaszolgáló és lovászinas. Továbbá teljes ellátást ruházattal igénylő kovács, lakatos, bádigos és vízvezeték szerelő, géplakatos, cipész, szabó és fűszerkereskedő tanonc. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az intézet 11-19. sz. telefonja útján.

MODERN KABARE.

Központi Szálloda Salacz-utca.

Aradon, augusztus 11-én vasárnap:

Uj műsori Uj tagok!
Két új bohózat.
Közkívánatra Az iskola (uj viccekkel) és a többi új attrakció.
Hétfőn és pénteken pikáns-est.
Vasárnap d. u. 5 órakor mérsékelt hely-áru fehér műsor.
Augusztus hó 15-én, csütörtökön Vágó Géza bucsu fellépte és jutalomjátéka. Színpad kerület Vágó Géza új magánéletéről: „Lecke a házasságból” és „Amint minden leánynak tudni kell.”

Uveggel bélelt vasbeton hordók gyártását legrövidebb idő alatt vállalja :-:

UJ KÖNYVEK.

* A Színházi Élet, Incze Sándor lapjának e heti száma megint csupa érdekesség. Szomaházy tátrai levelén kívül cikket, Hevesi Sándor, Szász Zoltán, Lakatos László, Ruttkay György irtak. Számtalan szép fotográfia, stb. teszi rendkívül változatosá ez a számot. Egy szám ára 1 korona. Előfizetési ár negyedévre tíz korona. Kiadóhivatal Budapest, VII., Erzsébet-körút 29.

* A Tevan-könyvtár népszerű sorozata, mely ma szinte hihetetlenül olcsó pénzen a legmagasabb irodalmat szolgáltatja, következő három kötettel bővült: Frank Wedekind: *A tavasz ébredése*. (Gyermektragédia.) Ára 1.60 K. A minap elhunyt nagy német drámaíró sokat emlegetett örökértékű színművének első teljes magyar fordítása. A fordítást Pajzs Elemér végezte mesteri készséggel és művészi tökéletességgel. — Dr. Lusztig Géza: *Misztikusok, költők és gondolkodók* (1. Dante és Beatrice. 2. Giordano Bruno halálának jelentősége.) Ára 1.60 K. A mi szegényes és szűk keretek között mozgó essay-irodalmunkban

Merle Géza

mérnök, vasbeton specialista 5691
Arad, Deák Ferenc-utca 40. sz.
Telefon 849.

valóban nagy eseményszámba vehetjük ezt a két tanulmányt, melyet a Tevan-könyvtár hoz a közönség elé. — *Andrejev Leonid: Ribakov Pál és a nők*. (Regény.) Ára 1.20 K. A mélyérzésű, misztikus és az emberi életet alapjában ismerő orosz írónak ezuttal immár harmadik kötetét hozza a Tevan-könyvtár.

A szerkesztésért felel

STAUBER JOZSEF.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

Varrónők felvételnek

a 7. számú hegytűzrezred pótlótegeinél, 5647 Arad-Csála.

Felter Teréz

kozmetikai intézete
Forray-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás. Hajszálak végleges eltávolítása. Vörös orr a kezelés, arcbőrhámásztás. Hajmosás. endotália, hajfestés Hanna festéssel, manóbr. Szerek szétküldése vidékre is. 81

Megkértesítje ön magát és másokat is,

ha a közvetítő kereskedelmét mozdítja elő. Ezt kesítse nélkülözhetetlenül a gyárnál.

National Registrar Kassen G. m. b. H. Wien, VI., Mariahilferstrasse 57-59. 9141

5 szoba,

konyha, lakberendezése és felszerelése esetleg lakással

:-: együtt :-:

azonnal átvehető.

Cím a kiadóhivatalban. 5618

Meghívó.

Az Eleki Központi Szeszfőző Szövetkezet

1918. augusztus hó 18-án d. u. 2 órakor a Bauernverein gyülestermében (nagy vendéglő) tartandó

I. évi rendes közgyűlésére

a t. szövetkezeti tagok tisztelettel meghívataknak.

Elek, 1918. augusztus 10.

Az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése. A mérleg megvizsgálása. Határozathozatal a nyereség felosztása iránt és a felmentvények megadása.
2. Két igazgatósági tag megválasztása 2 évre. 5673
3. Indítványok.
4. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 4 tag kiküldése.

Böcsi előkelő leánynevelő intézet

Karola v. Kastaly, Exzellenz Hbn v. Solwegen összekötésben egy Lyceummal, továbbképző tanfolyamok, nyelv-, zene-, ének-, bentlakó, félbentlakó és bejárók részére. Bőséges, kitűnő ellátás. Jelentkezni naponta d. e. 11-1 óráig, d. u. 2-5 óráig. 9140

Wien, VIII. Langegasse 65. Tel. Interurb. 5299|B.

Fényképészek, amatőrök figyelmébe!

Az összes rendszerű fényképező gépek egyedüli javító műhelye pontos munka 510

Ascher Ferenc és Társa

villanyszerelők és műszerészek

Arad, Deák Ferenc-utca 30.

381-918. szám.

ÁRVERESI HIRDETÉNY.

Alulírott községi előljárók közhírré tesszük, hogy az Elek község tulajdonát képező szálloda, vendéglő és kávéháza hozzátartozó mellékhelyiségekkel együtt 1918. évi augusztus hó 24-én d. e. 10 órakor Elek községében megartandó nyilvános árverésen 6 évre bérbeadni fog és pedig oly feltétel alatt, hogy a háború tartama alatt a megajánlott házbérnek csupán felét köteles a bérlet fizetni.

A részletes árverési feltételek a jegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt az érdeklődők rendelkezésére állanak.

Elek, 1918. évi augusztus 8.

Elek község előljáróság.

Szathmáry Iván, Schmidt József, főjegyző, 5638 bíró.

Alánlunk kötelezettség nélkül, amíg a készlet tart legolcsóbb napi árban:

Pipák
Pírol és Sídol fém tisztítók
Zsebkések
Lakatos
Iron fekete és kopir
Öngyújtó zsinor
Korona és lapos kéklő
Zseb és rámas tűkőr
Talpvédők
Lámpnárak
Hajtűk
Szalagok
Lámpabél
Ervőszek
Faszeg

Riasztópisztoly és dugó
Hegedűhur
Szappan
Cipőkrém
Fapipák
Hüvelyek 7-12 koronáig
Ostorok
Bakancsszif
Margit díszek
Csipkék
Csipkeszövetek
Ecsotek, meszelők, kefék
Lökete Ia. tzt. 96 K
Papucsok
Leon csipke arany és ezüst

Szalmakalapok, matrós és páncs darabja 5 korona
Necsek
Levélpapírok 100-100
Paraszt pipaszár
Szekecsypapír
Papírzsák fehér sup. 5.00
Papírzsák barna sup. 4.00
Dohányzelenes nickel
Dohányzelenes Macho
Felvágó papír per 1 kg. 2.00
Képeslap album
Tű áru
Cigaretta 1000
Gombok

Cipőfűzők
Mocépek
Fűzők
Cigaretta papír
Fényvás magyar 2.00
Fényvás Ferencland 2.00
Bőrszár Ia. 4.00
Kalap csomagoló
Selyempapír
Pergament papír
Eszaki doromb
Ostoraydi
Irodai papír
Rijeli mécs lakásban
Lámpabél

és az összes e szakmába vágó cikkeket.

Fleiszig és Hirschfeld

norinbergi rövidáru, lámpa és papíráru nagykereskedők Arad. Telefon 1004.

Apró hirdetések.

Ingatlan.

DUGONITS-U. 5. szám alatt lévő ház nagy kerttel eladó. November 1-én elfoglalható. 5722

MIKELAKA KÖZSÉG közvetlen közelében 60 hold szántóföld bérbeadó, vagy felesbe. Cim a kiadóban. 5718

SÜRGŐSEN ELADÓ a belvárosban egy háromszobás magánház. Bővebbet Tökölly-tér 8., ecet fizetőben. 510

ELADÓ új, adómentes emeletes bérház és egy magánház, elfoglalható lakással. Cim a kiadóban. 5542

KAPA-UTCA 37A. számú sarokház, villanybevezetéssel, eladó. Értekezni ugyanott. 5705

ELADÓ a hábaru alatt épült teljesen új, 3 szobás magánház, villanyvilágítás, gazdasági épületekkel felszerelve, egy hold telekkel, gazdálkodásra igen alkalmas. Cim a kiadóban. 5711

PURGLY LAJOSNE-UTCA 197 számú ház, azonnal lakható 3 szobás lakással, eladó. Bővebbet ugyanott. 5716

HAROM hold föld eladó. Bővebbet Vágóhid-utca 4. 5686

ELADÓ ház kerttel szabadkézben a Dezső-utca 10. szám alatt. 5678

ELADÓ minden kényelemmel ellátott urali magánház. Cim a kiadóhivatalban. 5699

ERDELYI-U. 7. szám alatt lévő 1147 m²-es telkes bérház eladó. Bővebbet ugyanott d. u. 3-5. 5707

KNÉZICH KÁROLY-utca 9. számú bérház eladó. Bővebbet Bonyhádi József. Kapa-u 47. 4793

SZÉL-UTCA 2B. számú ház sürgősen eladó. 5503

ELADÓ Zsigmondháza négyszobás szerényebb adómentes családi ház 20.000 koronáért. Azonnal elfoglalható. Bővebbet közönségi helyszínen. 5535

SÜRGŐSEN ELADÓ családi ház (7 szoba), tölgyfa hálószoba, szalongszobák, stb. házi berendezések. Damjanich-utca 10. 5586

ELADÓ egy magánház 16bb melléképülettel. Vasgereben-utca 13. Új-Sóga. 5625

20 KIS HOLDNYI tanúsított birtok, ezer gyümölcsfával, szabad kézből sürgősen eladó. Vasúti megállótól kettő kilométernyire, gyönyörű, egészséges fekvéssel. Tóth István, Boncafalva via Aradmegye. 5642

Új találmány a mezőgazdasági gépek terén. 5556

A csuklós fogas lánchorona

Bámulatos munkát végez! Kitűnő eredménnyel Pótolja és teljesen kiküszöböli a túsók vessző boronát, hengert, sőt a nagy túsók boronát is. Érdeklődőknek részletes ajánlatot küldök. Azonnal szállítható, viszonteladókknak engedmény.

Tóth Károly,
gazds. gépműhely Nagylak, Csanádmegye.

Hirdetés.

2 MOZDONYVEZETŐT, 1 FÜRESZGÉPESZT ÉS 2 ERDEI MUNKAVEZETŐT

keresünk azonnali belépésre, azon mozdonyvezetők előnyben részesülnek, kik erdei iparvasutnál már működtek, erdei munkavezetők pedig akik a tüzfatermelés és gördítéséhez értenek. Bizonyítvány és fizetési igényekkel ellátott ajánlatot kérünk. 5235

ACSEY, ZEPŐÜZLET, ALVACZA.

Ajánljuk legolcsóbb árért, legjobb minőségű

ANTRACEN TINTÁINKAT

író és másolót kimérve literenként, vagy korsókban és üvegekben. Ures tintákorsókat és üvegeket megvesztünk, becserélünk vagy megtöltünk. 2901

Ajánljuk „**Király kékítőnket**“.

Aradi Első Antracén-Tintagyár
Simonyi-utca 6. szám.

Gyári kémények, kazánbefalások és mindenemé építési vállalata.

Tritthaler Ferenc

építészeti irodája

Arad, Salacz-utca 4. I. em.

Telefon 9-63.

Kőralaku gyári kémények. — Minden rendszerű kazánfalás. Gépalapozások. Tűz-berendezések. — Iszáló, olvasztó, méz- és körkemence. — Kéményjavítások. Javítások üzemszavar nélkül. Villámhárító berendezések és mindenemé építmenyek. 5703

Szobafestő és mázó

iparágba vágó munkákat a leg egyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig jutányos árak és pontos kivitelben elvállal úgy helyben mint vidéken

Szurbik Sándor

szobafestő és mázó

Arad, S. Határ-utca 3. sz. (Szerb templommal szemben.) 4958

Kárpitos és díszítő

szakmába vágó új és javítási munkákat jutányosan és pontosan eszközöl 4580

Szatmári György

kárpitos és díszítő Arad, Tökölly-tér 6. szám (Szent István-utca sarok.)

110 drb. 10 hetes választott mangolica

fajmalac

és 48 drb. 2 3 éves mangolica tenyészkoca 60-100 kg súlyban eladó.

Holländer Testvérek

osermől gaz. aságában. 5682

Dr. KAJDACS

gyógyít mindenféle birtokait, megbetegségeket, valamint népbajokat. Beoltások: „Erich 604“ módosított legújabb szerző. — Vértisztító Wassermann tanár módszerrel. — Hőnek külső bejárt. — Loválhulló kórosokhoz valósz. Szakszerű könyvet megkérdező 2 kor. (bőlyeg is lehet) nősítésre elküldése ellenében. 161 BUDAPEST, VIII., Jászai-körút 2/a. szám.

Zádorlakon

a 262. számú uradalmi ház, melyben **nagyvendéglő,**

hozzátartozó melléképületek, mézszárszék stb. foglaltatnak, főútcán, az országut mentén, legforgalmasabb helyen **berbeadó**

Érdeklődők forduljanak az uradalmi központi irodához, Ujaradon. 5704

Villany-vasaó

előrendű minőség, kapható amíg a készlet tart 5138

Pálinkás L. és Társa

villany-vasaó készítő

Arad, Deák Ferenc-utca 7. sz.

Férfi szabóság.

Van szerencsém a nagyközönség szives tudomására hozni, hogy a front-ról vissza térve a

férfi szabó műhelyemet ismét tovább vezetem. Szives párlfogásukat kérve, vagyok teljes tisztelettel:

Martini Janos

férfi szabó.

BERCSÉNYI MIKLÓS UTCA 40. SZ.

(saját ház.) 5327

Személyszállító

Teherautóautó, Pneumatikpótlók raktáron. 9036

REIMAN GYULA,

BUDAPEST, V., Glizella-tér 3. szám.

Földbirtokoknak

35 évre 7% annuitás teljes arfolyam.
50 évre 6% annuitás teljes arfolyam,
65 évre 4-85 annuitás 95% arfolyam
65 évre 5-56 annuitás 99% arfolyam mellett, továbbá **aradi házakra** 50 évre 6% annuitás 98% arfolyam (rövidebb időre is) mellett törlesztéses és váltó kölcsönökkel folyosított, valamint kisebb-nagyobb birtokok, házak eladását és parcellázásokat vállal.

Bonyhádi József

Arad, Kapa-u. 47., d. u. 2-től.

Birtokok és házak eladására előjegyzve. 161

Könyvtestvérek hadsegélyző

Circus

Jön! Aradra! Jön!

Megnyitó **diszeloadás** 1918. augusztus **13** **kedd** este 8 órakor.

Jegyek vasárnap, hétfőn és kedden a Központi Szálloda bejárataiban (a portánál) elővételben kaphatók. 5707

Világoson

egy 8 kisholdas

szőlő

idei terméssel

azonnal eladó. Tudósítások: Crisan D., Világoson. 5664

Eladó

1 drb. tenyészképes **magyar bika** 10 drb. 5640

magyar tehén

részben vemhes, részben kis borjuval és 100 drb. fél éves urasági **mangolica malac.** Bővebbet: Csanádmegyei gazdák áruforgalmi Rt. Magyarbányegyes.

Világoson

Mátyás király

szálloda és kávéház az országos felszerelésekkel **eladó.**

A helység a Br. Bohus-palotában van. Felvilágosítások a tulajdonosnál **Világos.** 5668

Aranynak beváltom grammját 19.— K-ig
14 karátos arany grammját 11.— K-ig

Központi arany beváltó
ékszerész

(törvényileg bejegyzett cég) 1731

Ezüst evőeszközöket és ezüst tárgyakat a legmagasabb árakon vesz

Arad, József főherceg-ut 12. sz.
 (Lutheránus templom mellett.) — Telefon 1153.

Apró hirdetések.

Levelezés.

MÁRIA, Levele van a kiadóban. Vitesse el reggel mihamarabb, mert 10-kor járnak. 6555

KORREKT LEANY. Levél ment. 6050

"ALLANDÓ BARÁTSÁGNAK" levele van 5701

Házasság.

VIDÉKI hivatalnok, házasság céljából hozománytal rendelkező urileány ismeretséget keres. Leveleket "Olyphant" jellegre. 5682

Alkalmazást keres.

DEUTSCHES FRAULEIN sucht Posten zu Kindern bei sofortigen Eintritt. Adresse in der Administration. 5712

OKLEVELES GAZDASISZT 15 évi uradalmi gyakorlattal bíró, kezelő-tiszti-intézetben állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 5623

MÉRLEGKÉPES FOKONYVELO, magyar-német levelező, gyakorlott, első osztályú önálló munkatárs, igazgatói, irodavezetői, főnökhelyettesi, vagy hasonló jobban dotált állást keres. Cím: Arad 1., Postafiók 119. 5702

ERETTSÉGIZETT hadmentes, 2 évi irodai gyakorlattal bíró fiatalember, ki a könyvekben is jártas, azonnalra állást keres, lehet vidéken is. Szíves ajánlatokat „Eletpálya” jellegre a kiadóba. 5610

Alkalmazást nyer.

CIPESZ, CSIZMADIA ÉS SZABÓ munkásokat keres az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak igazgatósága. Jelentkezni Csanádi-palota, II. em., 40-50. ajtó, d. e. 8-2-ig. 5717

GYAKORLOTT GÉPIRÓ vagy gépirónő ügyvédi irodába azonnal beléphet, németül tudók előnyben részesülnek. Cím a kiadóban. 5713

ISKOLAKÖNYVEK eladásához kiszolgáló leányt keresünk. Minerva Knieser könyvkereskedése, Dobó-u. 1. 5685

NOTLEN MUNKAFELÜGYELŐT keresek gazdaságba. Arad postafiók 163. 5683

GYAKORLOTT gyors- és gépirónő, irodai gyakorlattal, keresünk azonnali belépésre. Cím a kiadóban. 5611

MINDENES főzőnő kerestetik szeptember 1-re, 80 korona fizetéssel. Jelentkezni József főherceg-ut 19., a házfelügyelőnél, hátul az udvarban. 5700

EGY ÜGYES fényképész retusőr felvétetik. Bach műterem, Gyulafehérvár. 5631

BOLTISZOLGA vagy elárúsító leány, italmérési üzletbe kerestetik. Cím Bohus-palota, III. kapu, III. emelet, ajtó 29. 5648

BÜTYRCSOMAGOLÓ és butorkészítéshez értő erős férfi felvétetik. Wiegand butorraktár, Deák Ferenc-utca 40a. 5692

EGY TANULÓ teljes ellátással nyomdában felvétetik. Karikás nyomda. Pankota. 5657

ÜGYES DISZITONÓ felvétetik. Kalapgyár, Forray-utca. 5698

PÉNZTAROSNÓ komoly, megbízható felvétetik. Ajánlatok „Közszolgálati alkalmazottak beszerzési csoportjához” Pénzügyi palota. 5719

PALURA TANÁRNŐT keresek, ki két leánykát IV. felsőre oktassa. Perfekt német, francia, zongora megkivántatik. Ajánlatokat bizonyítványokkal címre küldeni. Wekerle Nándorné főszolgabíró neje, Marosberkes (Krassó-Szörénymegye.) 5725

Kiadó lakás.

AZONNAL KIADÓ két szobás szép lakás üzlettel. Apaffy-utca 1., dohány-beváltó hivatalal szemben. 5681

Lakást keres.

200 KORONAT kap, ki nev. 1-re 4-5 szobás megfelelő modern lakást közvetít. Magái ház előnyben. Cím a kiadóban. 5714

OSINOSAN butorozott 2 esetleg egyszobás lakást keresek konyha használattal. Ajánlatokat „Szept. 1” jelleg alatt a kiadóhivatalba kérek. 5686

9. ESETLEG 2 szobás lakást, mellék-helyiségekkel, keresek legkésőbb november 1-re. Közvetítőket díjazok. Ajánlatokat „Tiszta” jellegre a kiadóba kérek. 5698

Vétel és eladás.

SZÉP MURAKÓZI tejnevelő kanca eladó. Látható vasárnap Karolina-u. 8. 5708

FAJ GÖRÖGDINNYET maximált árban ajánlok, ezennel állandóan naponta friss küldemény érkezik. Galler Anna, Deák Ferenc-utca, Fehér Kereszt épület. 5709

EGY egy ajtós jég szekrény, egy nagy 2 ajtós szekrény eladó. Purgly Lajosné-utca 197. sz. 5715

GARANTÁLT 98. percentes kékkő kapható napi áron. Messzer Armin, Pankota. 5687

FÉRFI RUHAK eladók. József főherceg-ut 13. 5688

JÓHANGU pedálos cimbalom eladó. Tronhila-u. 21. szám. 5689

BREDTI fajtisza bakkecske Saanen-faj tenyésztésre eladó, különös szép példányban. Báthory-utca 45. 5684

EGY UJ „STAR” kerékpár eladó. Vécsy-utca 13. 5679

FEL WAGGON fából termelt szén kisebb mennyiségben is kapható Fábrián Gábor-u. 4-5., Révay-utca felől a bejárat. 5680

EGY AL, két darab 2 méteres ebédasztal, 2 sodrony ágybetét, 2 kerti fotel, stb. eladó. Varjassy József-utca 12a. szám alatt. 5694

ELADÓ egy keveset viselt elegáns férfi öltöny. Megtekinthető Fácán-u. 3a. szám alatt. 5710

BLADÓ teljesen új női krém angol kosztüm, egy férfi gumikabát. Deák Ferenc-utca 40a., lélemelet, 2. 5693

ELADÓ több transport és fél hordó Samu Jakabnál, Boros Beni-tér 15. Telefon 52. 5242

6 HÓNAPOS fehér svájci bakkecske eladó. Purgly Lajosné-utca 24. 5675

MEGVÉTELRE KERESKEM körbelső 3x4 méter nagyságú valódi perza vagy smyrna szőnyeget. Cím a kiadóban. 5720

KEVESEBT HASZNÁLT nagy ebédli szőnyeg eladó. Kapa-utca 2. 5720

ZOLD FOZELÉKEKET, gyümölcsöket nagyban és kicsinyben szállítok, maximális árban. Hétfőn friss hat érkeznek. Luttvácz József, Arad. Telefon 615. 1141

MUNKÁSOK és hadifoglyok részére nagyobb mennyiségű fehér alsó ruha, valamint nadrág és kabátok érkeztek. Kérem szükségletüket, míg a készlet tart, nálam beszeresni. Herzfeld Gyula ruhakereskedő. Asztalos Sándor-u. 5692

PIANINÓ elsőrendű gyártmány, eladó. Varjassy Lajos-utca 80. 5620

LÓBAB CSILLAGFÜRTÖT megvételre keresek, bármely mennyiségben. Goldis Kornél, Nadab. 5524

HORDÓT, újat és használtat, minden mennyiségben veszek. Ungár József Arad, Varjassy Lajos-utca 39. 5614

MAGYARADON 166 Hl. kitűnő minőségű bor eladó. Eich Józsefnénél. 510

BLADÓ 40 darab 13 méter, 80 darab 6-8 méter faragott mélyfa gerenda Gläser Izidornál, Hárómalmáson. 5637

EGY SMITH PREMIER sokszorosító készülék, békeidejű, teljesen új. K 250 eladó. Bach A., Gyulafehérvár. 5631

ZSOMBOLYAI 253. sz. kátrányzatlan hornyolt cserepet nagyban és waggontételben is ajánlok. Pankotai cementárnyár, Pankota. Telefon szám: Pankota 9. és Arad 10-84. 4090

VÖRÖSHAGYMAT, foghagymát, zöld-ségféléket, főzőtöket stb. a maximális árnál keretén belül szállítok. Árutoralmi részvételárság, Makó. 351

EGY SATOR, önszerakható, 9x2 1/2 méter, 54 I. a. ponyvával, eladó. Bach A., Gyulafehérvár. 5631

EZÜSTNYUL tenyészfajok kaphatók. Sipos Antal, Szent László-u. 1. 5652

AUTOMATA ZENELŐGÉP eladó. Cím a kiadóban. 5656

NYERS BORKÖVET minden mennyiségben vesz Irom Arnold, Beresényi Miklós-utca 30. szám. Telefon 184. szám 421

Ellátás.

URICALAD ELLÁTÁSRA fogad 1 vagy 2 diákot. Bővebbet a kiadóban. 5721

CSAKIS uriházból, középiskolai tanulókat ellátásba veszek. Cím a kiadóban. 5672

IDŐSEBB ÖZVEGY URINÓ, iskolás leánykát venne teljes ellátásba. Özv. Zaránd Gyuláné, Teleky-utca 8. 5677

FELSŐ KERESKEDELMIBE vagy polgári iskolába járó fiúkat felveszek teljes ellátásra, legfeljényosabb ár mellett. Cím a kiadóban. 5674

ISKOLÁBA JARÓ intelligens urileányokat teljes ellátásba fogadok. Cím a kiadóban. 5457

EGY TANAR két jó családból való tanulókat teljes ellátásra elfogad. Cím a kiadóhivatalban. 5660

ELOKELŐ uriháznál két 12 éven felüli urileány az iskolaidényre teljes ellátással felvétetik. Zongorahasználat díjtalan. Bővebbet a lap kiadóhivatalában. 5111

Üzletek.

FODRASZÜZLET, forgalmas helyen, azonnal eladó. Cím a kiadóban. 5697

ZARÁNDHÓDOS (Aradm.) községben egyedül korcsma és bolti helyiség eladó magánlakással, mely áll 3 szoba, konyha, istálló és a többi mellék-helyiségből, továbbá 22 hold egytagban prima szántófölddel együtt — mely tehermentes — 85 ezer koronaért. Suhajda Ignác, Zarándhodos, u. p. Körösbökény. 5628

KERESUNK azonnalra vagy szeptember elsejére irodának alkalmas egy vagy két szobát, esetleg üzlethelyiséget a belvárosban. Címeket kérjük a kiadóhivatalban „Irodahelyiség” alatt leadni. 5686

Oktatás.

KI TANTANA MEG az egyszerű és kettős könyvvitelre a kereskedelmi számtanra? Az írjon „Privát” jellegre a kiadóba. 5728

ZONGORA TANITÓNÓ órákat vállal. Teljes levelek „Bistok eredmény” jellegre a kiadóba kérem. 5724

KERESEK FOGIMNAZIUMI VII. vagy VIII. osztályú jobb tanulót vagy esetleg fiatalabb tanárjelöltet, ki a főgimnáziumi különbözeti és magánvizsgálatra előkészítene. Ajánlatokat igények megjelölésével kérek. Váradi címre, raktár Arad. 5690

JUTANYOS áron oktatók gyermekeket, valamint óvónképzőre előkészítik. Cím a kiadóban. 5609

KERESEK egy komoly, idősebb férfit, vagy nyugdíjas tanárt pusztán, gyermekeim mellé nevelőnek, aki 14 éves fiamat a gimnázium ötödik osztályából és nyolc éves fiamat az elemiből előkészítene és évesen levizsgáztatná. Teljes ellátást és megállapodás szerinti fizetést adok. Zongorához értők előnyben részesülnek. Ajánlatot Muzsary Zoltán, Sopros (Aradmegye) címre kérek. 5612

Különféle.

KERESEK egy olyan egyént, ki berendezésimre 3000 korona kölcsönt adna. Cím a kiadóhivatalban. 5727

JÓ EMBEREKHEZ! Nyolcvan esztendő, tehetetlen öreg ember vagyok. Aradon életem le az életet. Mindig szolgálatára álltam másoknak. Most a sir szélén csak egy óhajom van már, az, hogy tisztességesen eltemessenek. Kérem a jó embereket, segítsenek megvalósítani utolsó óhajomat és küldjenek e célra egy-egy kis pénzbeli adományt Müller József kelmefestő ur címére, aki érdemes elnöke az „Aradi iparosok első betegsegélyző és temetkezési egyletének” (Tökölí Imre-utca 40.) Fogadják hálás köszönetét egy összetörött aggastyánnak. Mely alázattal: Sós János. 5900

KI TUD RÓLA? Tázló Mihály táborig csendőr, aki 1916. augusztus hóban Romániában került fogságba, ahonnan Oroszországba szállították. Aki bármit tud róla, értesítse Tázló Mihályt, Fakert (Aradm.) 5676